

RUUSUNLEHTI ROSENBLADET

SUOMEN RUUSUSEURA RY • FINSKA ROSENSÄLLSKAPET RF

4 • 2025

Lähetä sähköpostiosoitteesi jäsenvastaavalle Skicka din e-postadress till jäsenasiat@ruususeura.fi

Sisällysluettelo – Innehåll

- 3 Puheenjohtajan palsta
Ordförandens spalt
Michael Luther
- 5 Toimituksen pöydältä
Från redaktionsbordet
Eija Temmes
- 6 Puutarhanhoito ja terveys – molemminpuoleinen yhteys
Trädgårdsskötsel och hälsa – en ömsesidig växelverkan
Kristin Maute
- 14 Pohjoismainen Ruusuviikonloppu Islannissa 8.–10. elokuuta
Nordisk Rosenweekend på Island 8 – 10 augusti
Anders Lindgren
- 18 Erittäin talvenkestävä uusi pensasruusu 'Dr. Jozef Weyns' Belgiasta
'Dr. Jozef Weyns' från Belgien – en synnerligen vinterhårdig buskros
Jozef Wijns & Jukka Kallijärvi
- 22 Ruusuvierailulla Kotkassa
Rosbesök i Kotka
Eija Temmes
- 26 Ruukkuruusuhanke
Krukrosprojektet
Inger Kullberg
- 27 Löytyykö Lapin ikkunalaudoilta useampia ruukkuruusuja?
Finns det fler krukrosor på de lappländska fönsterbrädorna?
Catarina Lund
- 32 Ruusujen kesä Turun seudulla
Rosornas sommar i Åbo-trakten
Maarit Kaipiainen
- 38 Paikallisryhmät tiedottavat
Lokalgrupperna informerar
- 39 Jäsenyyss pohjoismaisissa ruususeuroissa
Medlemskap i de nordiska rosensällskapen

Kansikuvat / Omslagsbilder

Etukansi / Framsidan: 'Signe Relander'. Kuva/Foto Michael Luther

Takakansi / Baksidan: Syksyinen 'Grootendorst'. / 'Pink Grootendorst' på hösten. Kuva/Foto ET

Karu islantilainen maisema. / Det karga isländska landskapet.

Matkustaminen avartaa

Pohjoismainen Ruusuviikonloppu Islannissa avarsi monella tavalla.

Islanti on erikoinen maa joka seisoo toisella jalalla eurooppalaisella mannerlaatatalla ja toisella amerikkalaisella. Mannerlaattojen liikkeet aiheuttavat mielenkiintoisia geotermisiä ilmiöitä kuten geysirit, tulivuorten purkaumat ja kuumat lähteet, joista saa ”ilmaista” energiaa. Islannin pohjoinen sijainti luo subarktisen ilmaston, johon Golf-virta vaikuttaa vahvasti. Kesän ylin lämpötila on harvoin yli 15 astetta kun taas tammiin keskilämpötila on noin nolla astetta Reykjavíkissa. Ruusuharrastajalle tämä on vähintäänkin haasteellista.

Tämän takia odotin jännityksellä ja mielenkiinnolla Pohjoismaista ruusunviikonloppua ja sen jälkeistä 'post-touria'. Matkaan sisältyikin runsaasti mielenkiintoisia elämyksiä. Isäntiemme, islantilaisen Ruusuklubin, kokoama ohjelma oli monipuolinen ja hyvin suunniteltu. Luennot valaisivat sekä puutarhaharrastuksen suurta merkitystä meidän hyvinvoinnillemme että sitä, miten menestyksekkäästi voi viljellä ruusuja Islannin haasteellisissa olosuhteissa.

Puutarhavierailut kongressin ja 'post-tourin' aikana näyttivät karun totuuden. Ei ollut mikään yllätys, että vaativat, jatkuvasti kukkivat puistoruusut, kuten Austin-ruusut, voivat selvitä ja kukkia vain erityisen hyvin valikoiduissa suotuisissa oloissa, kuten lämpimän talon eteläseinän vierellä aurinkoisessa ja hyvin suojaisessa paikassa. Useimmissa puutarhoissa vaatimukset ovat sellaiset, että vain hyvin kestävät ruusut selviävät ja kukkivat. Huomioni kiinnittyi kahteen ryhmään, kanadalaisiin ja suomalaisiin ruusuihin.

Islantilaisella Ruusuklubilla on ollut läheinen yhteistyö useamman kanadalaisen ruusunjalostajan kanssa. Oli mielenkiintoista nähdä, miten monet kanadalaiset ruusut ovat hyvinvoivia ja viihtyvät Islannissa, vaikka niillä on vaikeuksia selvitä suomalaisissa puutarhoissa. Jäin miettimään, johtuuko tämä kovien pakkasten poissaolosta vai ravintorikkaasta vulkaanisesta ja mineraalipitoisesta maaperästä Islannissa. Monessa puutarhassa näin ruukuja, joissa omistajat kasvattivat Kanadasta saaduista

Att resa vidgar vyerna

Den nordiska rosenweekenden i Island i augusti vidgade vyerna på många sätt.

Island är ett säregt land som står med en fot på den europeiska kontinentalplattan och den andra på den amerikanska. Kontinentalplattornas rörelser ger upphov till fascinerande geotermiska fenomen som geysrar, vulkanutbrott och heta källor med mängder av ”gratis” energi. Islands läge långt norrut ger ett subarktiskt klimat med en stark influens från Golfströmmen. Temperaturen överskrider sällan 15 grader på sommaren medan medeltemperaturen i januari håller sig vid nollstrecket i Reykjavík. För dem som vill odla rosor är det lindrigt sagt utmanande.

Jag såg därför med spänning och förväntan fram mot den Nordiska Rosenweekenden och 'post-touren'. Resan innehöll också mängder av intressanta upplevelser. Programmet som våra värdar, den Isländska Rosenklubben, satt ihop var mångsidigt och genomtänkt. Föreläsningarna belyste både den stora betydelsen trädgårdsodlingen har för vårt välbefinnande och hur man kan odla rosor med framgång i de utmanande förhållanden som finns i Island.

Besöken i trädgårdar under kongressen och den påföljande 'post-touren' visade sedan den raa verkligheten. Föga förvånande var att krävande, kontinuerligt blommande moderna buskrosor såsom Austin-rosor har en chans att

Ruusutarha karussa maisemassa. / Rosenträdgård i det karga isländska landskapet.

Kanadalainen 'Marie Victorin' kukkii Islannissa. / Den kanadensiska rosen 'Marie Victorin' blommar på Island.

siemenistä kasvaneita ruusuja. Reilu puoli vuotta kylvöstä pienet taimet kukkivat ensimmäisillä kukillaan. Todella hämmästyttävää.

Toinen ryhmä johon luonnollisesti kiinnitin huomiota olivat suomalaiset ruusut. Niitä näin puutarhoissa noin 20 eri lajiketta. Islantilainen Ruusuklubi oli varhaisessa vaiheessa perustamisensa jälkeen tiiviissä yhteydessä pohjoismaisiin sisarjärjestöihin ja erityisesti Suomen Ruususeuraan. Suomesta haettiin tuolloin myös ruusuja Islantiin. Ne ovat menestyneet siellä, niitä arvostetaan ja ne kukkivat hyvin. Monesta puutarhasta löytyi esimerkiksi 'Tove Jansson', 'Linnanmäki', 'Sointu' ja 'Sävel' jotka näyttivät viihtyvän hyvin. Kukinta oli ohi elokuussa siellä vieraillessamme. Huomiota herättävää oli, että monessa spinosissimarosussa oli runsaasti nuppuja uusintakukinnalle.

Islannin vierailun keskeisenä teemana oli pohjoisen oloissa kestävät ruusut. Myös Suomen Ruususeurassa kysymys on keskeinen ja esillä usein myös somessa, muun muassa Facebookin Ruusukeskustelua-sivuilla. Pohjoismaisessa Ruususeura on tärkeä yhteisö, jossa voimme yhteistyössä muiden pohjoismaisten ruususeurojen kesken oppia toisiltamme. Tämä osoittaa, miten tärkeä oma ruusuperintömme on haettaessa ja kehitettäessä ruusuja, jotka sopivat pohjoiseen ilmastoon.

Pienet kanadalaiset ruusunuoret aloittamassa kukintaa. / Små fröplantor av kanadensiska rosor på väg att blomma.

överleva och blomma bara på ytterst väl utvalda och gynnsamma platser, som vid en varm husvägg mot söder i ett väl skyddat läge. I de flesta trädgårdar krävdes det tuffa egenskaperna av de rosor som skulle överleva och blomstra. Två grupper som jag noterade var de kanadensiska och de finska rosorna.

Den Isländska Rosenklubben har haft ett nära samarbete med flera kanadensiska rosförädlare. Många kanadensiska rosor verkade må bra och trivas på Island trots att de har svårigheter att klara sig i våra finländska trädgårdar. Om det här sedan beror på avsaknad av sträng köld under vintern eller på den näringsrika vulkaniska mineraljorden på Island vet jag inte. I flera trädgårdar såg jag krukor med små nya rosplantor som ägarna hade drivit upp från frö som de fått från Kanada. Ett drygt halvt år efter sådd stod de små rosorna och blommade med sina första blommor. Verkligt häpnadsväckande!

Den andra rosgruppen som fångade mitt intresse var av naturliga skäl de finska rosorna. I de isländska trädgårdarna såg jag ca 20 olika finska rosor. Den Isländska Rosenklubben hade tidigt efter sitt grundande mycket kontakt med de nordiska systerorganisationerna och speciellt med Finska Rosensällskapet. Man hämtade också många finska rosor till Island. De har där klarat sig bra, de är uppskattade och blomma tacksamt. 'Tove Jansson', 'Linnanmäki', 'Sointu' och 'Sävel' fanns i flera trädgårdar och verkade trivas bra. Deras blomning var förbi i augusti då jag var där. Överraskande många spinosissimarosor hade satt rätt rikligt knopp för en andra blomning.

Ett genomgående tema för besöket på Island var frågan om hårdiga rosor för nordliga förhållanden. Det är en ständigt återkommande fråga också för oss i Finska Rosensällskapet och en av de vanligaste frågorna på sociala medier som t.ex. Ruusukeskustelua på Facebook. Samverkan i det Nordiska Rosensällskapet med de andra nordiska rosensällskapen är ett viktigt forum där vi kan lära av varandra. Det ger också perspektiv på hur viktigt vårt eget finska rosarv är när det gäller att hitta och utveckla rosor lämpade för ett nordligt klimat.

Olet varmasti huomannut tämän: kun jokin asia tai ilmiö on kiinnostava ja sinulle merkityksellinen, havaitset siihen liittyviä seikkoja lähes kaiken aikaa, yllättävissä ja odottamattomissakin yhteyksissä. Näin minulle kävi Islantiin suuntautuneen Norræna rósahelgin – Pohjoismainen ruusuviikonloppu -matkan jälkeen. Kun avaan netin, pohjoista saarivaltiota koskevat uutiset suorastaan hyppäävät silmille. Tänä aamuna noukin uutisvirrasta tiedon, että Islannissa on ensimmäisen kerran tavattu ”erikoinen kärpänen” eli hyttynen! *

Ja eikös vain tämänkin ihmeen selittäjäksi löydy aihepiiri, jota en voi olla ajatteleman ja josta en voi olla tietämättä: ilmastonmuutos. En voi eikä minun pidäkään olla siitä tietämättä eikä tämä tarkoita velvoitetta vaipua synkkyteen ja toivottomuuteen. Päinvastoin. Ongelma, joka on ihmisen aiheuttama, on myös ihmisen ratkaistava ja tieto on avainsana ratkaisujen löytymisessä. Tieto ei lisää tuskaa, kuten joskus väitetään, tieto auttaa selviytymisessä niin henkilökohtaisella kuin yhteisölliselläkin tasolla.

Näihin meille ruusutarhureillekin ohittamattomiin kysymyksiin pureuduttiin myös edellä mainitussa, Islannissa järjestetyssä tapahtumassa, josta tässä Ruudunlehdessä kerrotaan parissakin jutussa. *Huolista riippumatta tarvitsemme taukoja*, toteaa Kristin Maute artikkelissaan ja kertoo, missä tällaisia hyvinvointia tukevia taukoja syntyy aivan luonnostaan. Arvaatkin varmaan, mikä on tuo maailman kaunein ja hyväntekevin ”kuntosali”, josta Kristin kirjoittaa.

Yritän vielä tänään kiireiltäni ehtiä puutarhaan – tauolle. Monet velvollisuudet ja sitoumukset ovat kuormittaneet viime viikkoina ja vieneet voimat, ajan ja huomion ja sen myötä puutarhassa vietetyt tauot ja puutarha itse jääneet liian vähälle huomiolle. Vaikka syksy on pitkällä, mittarilukema pysyttelee päivisin plussan puolella, joten vielä ehdin tuikata viileässä eteisessä odottavat sipulit maahan. Keväällä (jonka saapuminen tuntuu juuri nyt kaukaiselta, miltei epätodelliselta, mutta joka kuitenkin jälleen koittaa odottamattoman nopeasti) voin sitten hämmästellen katsella, mitä pensaanalustoista ja kukkapenkeistä on nousemassa ihailtavakseni: krookus, laukka ja tulppaani!

* <https://yle.fi/a/74-20189612>

Antoisaa Islannin matkaani tuki Hanasaaren Islantilais-suomalainen rahasto.

Du har säkert också märkt det här: När någonting – ett föremål, en företeelse – är intressant eller betydelsefullt för dig så ser och hör du sådant som hör ihop med det alltid och överallt, även i överraskande och oväntade sammanhang. Det hände mig efter resan till Norræna rósahelgin – Den nordiska rosenhelgen – i Island. När jag öppnar internet ser jag direkt nyheter från den nordliga önationen, de formligen hoppar mig rakt i ögonen. I morse plockade mina ögon direkt ur flödet fram nyheten om att man för första gången har sett ”en speciell fluga” på Island, det vill säga en mygga! *

Och förstås förklaras även det här fenomenet av ett ämnesområde som jag inte kan låta bli att tänka på och som jag inte kan vara omedveten om: klimatförändringen. Jag varken kan eller får vara ovetande om den, men det betyder inte att jag måste sjunka in i dysterhet och hopplöshet. Tvärtom. Ett problem som människan själv har förorsakat bör hon också kunna lösa och kunskap är nyckelordet när man skall hitta lösningen. Kunskap ökar inte ångesten, som det ibland påstås, kunskap hjälper däremot människan att överleva, både på personligt och samhällsligt plan.

Frågor gällande klimatförändringen kan inte förbigås av oss rosamatörer, och en del av programmet på nämnda rosenhelg gick verkligen på djupet i de här frågorna. Här i tidningen kan du läsa mera i några artiklar om vad som behandlades där. *Trots våra bekymmer och vår oro behöver vi pauser*, konstaterar Kristin Maute i sin artikel och berättar var sådana pauser som stöder vårt välmående kan uppstå alldeles av sig själva. Du kan säkert gissa vad hon avser när hon i artikeln beskriver världens vackraste och mest välgörande gym.

Jag försöker ännu idag trots en hel del jäkt hinna ut i trädgården – för att hålla en paus. Många plikter och åtaganden har belastat psyket, tårt på krafter, tid och koncentration under de senaste veckorna. Pauserna i trädgården har blivit för få, den har helt enkelt blivit alltför åsidosatt. Även om hösten redan är långt gånget håller sig dagstemperaturerna ordentligt på plus, så jag hinner ännu peta ner blomlökarna i marken, de ligger ännu i husets svala farstu. Jag längtar redan till våren (även om den känns väldigt avlägsen just nu, nästan överklig, men den infinner sig ändå fortare än väntat), då jag får stå och begäpa det som sticker upp under buskar och i rabatter och bara beundra: krokus, lökblommor och tulpaner!

* www.hbl.fi/2025-10-21/mygg-hittade-pa-island-for-forstaganen/

'La Belle Sultane' Kun opimme keskittymään, tulemme paremmiksi havaitsemaan värejä, tuoksuja ja paljon muuta! / 'La Belle Sultane'. När vi lär oss koncentration blir vi bättre på att lägga märke till färger, dofter och mycket annat.

Puutarhanhoito ja terveys – molemminpuoleinen yhteys Trädgårdsskötsel och hälsa – en ömsesidig växelverkan

KRISTIN MAUTE teksti ja kuvat/text och foto – ET suomennos/till finska – MV käännös/översättning

Tämä artikkeli kuvineen perustuu Kristin Mauten Pohjoismaisten ruususeurojen viikonloppukonferenssissa Reykjavíkissa 8.8. pitämään esitykseen. Kristin on kuvannut kaikki otokset omassa puutarhassaan, noin tunnin matkan päässä Oslosta sijaitsevassa Vestfoldissa (Norjan 3. vyöhykkeen olosuhteissa, jotka vastaavat jotakuinkin olosuhteita Suomen 1b-2 -alueilla).

Minulla on intohimoinen halu välittää tietoa mielenterveydestä, kertoi Kristina kuulijoilleen. Teen hoito- ja terapiatyötä,

Den här artikeln, inklusive alla bilder, baserar sig på det föredrag som Kristin Maute höll på de nordiska rosensällskapens veckoslutskonferens i Reykjavík 8 augusti 2025. Alla bilder är tagna av Kristin i hennes egen trädgård, och den ligger på ungefär en timmes bilfärd från Oslo, i Vestfold (i zon 3 i Norge, motsvarar någotsånär vår zon 1b – 2).

Jag drivs av en stark passion, att förmedla kunskap om psykisk hälsa, kungjorde Kristin för sina åhörare. Vård- och terapiarbete är mitt yrke, men lika viktigt är det för mig att

Kristin Maute: Kun maailma sulkeutui, puutarha avautui minulle. / Kristin Maute: När världen stängdes öppnades trädgården för mig.

mutta yhtä tärkeää minulle on myös terveyden edistäminen ja sairauden ehkäisy. Olen omistanut puutarhan vuodesta 2006 lähtien. Alkuvuosina minulla oli myös pieniä lapsia enkä todellakaan ymmärtänyt puutarhan arvoa ennen vuotta 2020. Kun pandemia tuolloin alkoi, elämä täyttyi epävarmuudesta. Samalla kodista ja puutarhasta tuli meille äärimmäisen tärkeä turvapaikka, Kristin muistelee. Siksi haluan puhua puutarha-aktiiviteettien tuomista eduista ja kertoa askelista, jotka voimme ottaa parantaaksemme elämänlaatuamme.

Stressi alkaa negatiivista ajatuksista

Kaikilla ihmisillä on tarve kohtuulliseen määrään kontrollia ja ennakoitavuutta. Jos niitä ei ole, koemme stressiä. Jokainen kriisi liittyy hallinnan ja ennakoitavuuden puutteeseen. Näissä tilanteissa on löydettävä paikkoja ja hetkiä, joissa voi keskittyä muihin asioihin. Meillä voi olla huolia, jotka ovat todellisia, perusteltuja, ja huolia, jotka ovat liioiteltuja ja epärealistisia. Suuri osa elämästä kuluu huolten ja murheiden käsittelyyn. Näin vain tapahtuu – tällaista elämä on.

Krooninen stressi ylläpitää surun, pelon ja turhautuneisuuden tunteeseen liittyvän hormonituotannon korkeaa tasoa, mikä kuluttaa ja aiheuttaa ahdistuneisuutta ja negatiivisia ajatuksia. Satunnainen stressi ei ole vaarallista, se voi jopa tuottaa energiaa. Pitkäaikainen stressi sen sijaan voi lamaannuttaa ja ylikuormittaa aivojen normaali toimintaa, mistä seurauksena voi olla unohtelua ja muistin heikentymistä. Stressin vaaniessa kannattaa pitää taukoa.

Riippumatta siitä, mistä stressi ja voimakkaat tunteet kumpuavat, ne alkavat aina ajatuksista. Aivomme

främja hälsa och förebygga sjukdom. År 2006 blev jag med trädgård, men hade då också små barn och jag förstod inte alls hur viktig en trädgård är förrän år 2020, när pandemin slog till med full kraft och livet fylldes med osäkerhet. Då blev hemmet och trädgården en oerhört viktig och trygg zon för mig och min familj, drog sig Kristin till minnes. Därför vill jag nu tala om vilka vinster för egen del vi kan få när vi har trädgård som hobby, och om de små steg vi kan ta för att förbättra vår livskvalitet.

Stress startar med negativa tankar

Alla människor har ett behov av en måttlig mängd av kontroll och av möjligheter att veta vad som komma skall. Stress upplevs om detta inte uppfylls. Var och en i kris upplever en viss brist på kontroll och förutsägbarhet. I en sådan situation borde man kunna hitta platser och stunder där man kan koncentrera sig på något helt annat. Vi kan ha bekymmer som är verkliga och välgrundade, men även bekymmer som är överdrivna och orealistiska. En stor del av livet går till att bearbeta bekymmer och sorger. Det blir bara så – sånt är livet.

Kronisk stress innebär en hög hormonnivå som upprätthåller känslor av sorg, rädsla och frustration som tär på våra krafter och skapar ångest och negativa tankar. En tillfällig stress är inte farlig, den kan till och med producera energi. En långvarig stress kan däremot paralysera och överbelasta hjärnans normala funktioner och leda till glömska och försvagade minnesprocesser. När det känns som att stressen lurar bakom hörnet är det dags att ta en paus.

Oberoende av varifrån stressen och de starka känslorna väller fram utgår de alltid från tankarna. Våra hjärnor är

Et ehkä voi aina valita, mitä ajattelet, mutta voit valita, mihin huomiosi suuntaat. / Du kan inte alltid välja vad du tänker, men du kan välja vad du riktar in din uppmärksamhet på.

ovat uskomattomat – ne tuottavat keskimäärin 40 000 – 70 000 ajatusta päivässä! Useimmat ajatukset tulevat ja menevät kuin saippuakuplat, jotka puhkeavat ja katoavat. Jos kuplat eivät puhkea, ja ajatukset vain pyörivät ja pyörivät ja kuormittuneet aivomme voivat olla suurin syy psyykkisiin kärsimyksiin: itsekritiikkiin, alakuloisuuteen, uupumukseen, elämänhalun puutteeseen, ahdistukseen, nukahtamisvaikeuksiin.

Puutarha on täydellinen paikka stressistä palautumiselle.

Huolista riippumatta tarvitsemme taukoja – emme voi ehkä valita, mitä ajattelemme, mutta voimme ohjata huomionne muualle. Pelkkä ajatusten siirtäminen ei muuta ajattelumallemme, mutta tarjoaa tauon huolilta ja vähentää stressihormonien tuotantoa. Tutkimukset osoittavat, että puutarhassa aikaa viettävillä ihmisillä on merkittävästi todennäköisemmin hyvä fyysinen ja psyykinen terveys sekä korkeampi aktiivisuustaso kuin ihmisillä, jotka eivät viihdy puutarhassa. Tämä pätee myös niihin, jotka eivät olleet kiinnostuneet puutarhasta – he raportoivat terveyden parantuneen saatuaan puutarhan käyttöönsä. Kun suuntaat huomiosi johonkin, mistä pidät, pulssi laskee ja kehon aktiivisuus vähenee.

Osa terveysvaikutuksista tulee luonnollisesti: valon merkitys on ylitse muiden. Keskimäärin norjalainen viettää 90 prosenttia ajastaan sisätiloissa (tämä pätee meihin suomalaisiin yhtä lailla). Päivänvalo säätelee vuorokautsirkaita. Valo ohjaa biologista kelloamme, se säätelee

otroliga – de producerar i medeltal 40 000 – 70 000 tankar per dag. De flesta tankar kommer och går som såpbubblor som spricker sönder och försvinner. Om bubblorna inte förflyktigas och tankarna bara snurrar runt, om och om igen, kan våra överbelastade hjärnor vara den största orsaken till psykiskt lidande: självkritik, nedstämdhet, utmattning, minskad livslust, ångest och sömnsvårigheter.

Trädgården – en perfekt plats för återhämtning från stress

Oberoende av vilka bekymmer vi har behöver vi pauser – vi kan kanske inte välja vad vi tänker på, men vi kan rikta vår uppmärksamhet åt ett annat håll. Våra tankemodeller ändras inte enbart av att vi byter fokus, men erbjuder en paus från bekymren och minskar utsöndrandet av stresshormoner. Det finns undersökningar som visar att människor som tillbringar tid i sin trädgård med största sannolikhet har betydligt bättre fysiskt och psykisk hälsa och högre aktivitetsnivå än människor som inte trivs i eller inte har en trädgård. Det här gäller också för människor som först inte alls var intresserade av trädgård de rapporterade att de mätte bättre när de börjat ägna sig åt smått trädgårdsarbete. När du riktar in din uppmärksamhet på något du tycker om sjunker din puls och nivån av stresshormoner i kroppen blir lägre.

En del av hälsoeffekterna kommer helt naturligt: det går inte att underskatta betydelsen av naturligt ljus. I medeltal tillbringar varje norrmän 90 % av sin tid inomhus (det här gäller också för oss finländare). Dagsljuset styr vår dygnsrytm. Ljuset styr vår biologiska klocka, det reglerar

'Bienenweide Rosa' Oletko pannut merkille, että huolet tuntuivat intensiivisemmiltä ja raskaammilta sisätiloissa kuin ulkona puutarhassa? / 'Bienenweide Rosa' Har du lagt märke till att dina bekymmer verkar vara mer intensiva och tyngre inomhus jämfört med hur de känns ute i trädgården?

'Comtesse of Rosenberg' Puutarhassa voimme harrastaa luonnollista mindfulnessia. / 'Comtesse of Rosenberg' I trädgården kan vi ägna oss åt naturlig mindfulness.

'Bienenweide Hellrot' Oppiminen tarjoaa iloa! Keskity, havaitse ja paina mieleen! / 'Bienenweide Hellrot' Lärande erbjuder glädje! Koncentrera dig, betrakta och lägg på minnet!

hormoneja, energiatasoja, kehon toimintoja, vireystilaa, unta, mielialaa ja suorituskykyä. Kun oleskelemme ulkona valossa, nukahtamishormoni melatoniinin tuotanto pysähtyy käynnistykseen taas illalla, jolloin siihen on tarvetta. Saamme enimmäkseen osan tarvitsemastamme D-vitamiinista auringosta – ja, kuten tiedetään, D-vitamiini on tärkeää energian ja psyykkisen terveyden kannalta.

Raikas ilma – miksi se on tärkeää? Pelkkä ulkoilu raittiissa ilmassa auttaa keuhkoja ”puhdistumaan” ja vahvistaa immuunijärjestelmää. Raikas ilma on myös hyväksi ruuansulatukselle, tekee iloisemmaksi ja energisemmäksi. Lisähappi selkiyttää ajattelua ja parantaa keskittymistä.

Puutarha on maailman kaunein kuntosal

Fyysisen aktiivisuuden positiivinen yhteys psyykkiseen terveyteen on hyvin dokumentoitu. Meillä on kehossamme lähes 650 lihasta. Monipuolisessa puutarhatyössä on tarpeen käyttää satoja lihaksia ja sillä on myönteinen vaikutus elämänlaatuun.

”Viisi päivässä!” – WHO:n luomaa hedelmien ja vihannesten syömiseen kannustavaa kansanterveydellistä ohjetta mukaillen on luotu Five Ways of Wellbeing -malli.

1 Ole läsnä! Läsnäolo tarkoittaa tässä ja nyt -hetkessä elämistä. Jos emme tiedosta, mihin huomiomme menee, saatamme kulkea elämän läpi automaattiohjauksella. Huomaa jotain kaunista, kiinnostavaa tai epätavallista! Tutkimukset kertovat, että lisääntynyt tietoisuus vahvistaa immuunijärjestelmää, lisää iloa, saattaa vähentää stressiä ja ehkäistä masennusta. Jos opimme keskittymään paremmin, muistikin paranee. Tulemme paremmiksi havaitsemaan värejä, tuoksua ja paljon muuta.

2. Ole aktiivinen! Kaikki aktiivisuus on hyvää aktiivisuutta ja edellä on jo kerrottu, mitä se merkitsee aivoille. Tärkeää on löytää omalle kunnolle, kestävyydelle ja liikkuvuudelle sopiva fyysisen aktiivisuuden muoto. Voit kaivaa suuren kukkapenkin tai kumartua kitkemään muutaman rikkaruohon. Tee siis jotakin, mikä nostaa sykettä!

3. Jatka oppimista! Elinikäinen oppiminen lisää elämänlaatua ja resilienssiä, henkistä joustavuutta. Joka kerta, kun opit jotain, syntyy neuroplastisuutta, uusia yhteyksiä aivoissa. Tämä vahvistaa keskittymistä, muistia ja voi ehkäistä kognitiivista heikkenemistä ja dementiaa. Oppiminen myös vahvistaa itsetuntoa, auttaa sosiaalisissa yhteyksissä ja tuo tarkoitusta elämään. Se tarjoaa vastapainoa tyhjyydentunteelle ja toivottomuudelle. Se luo mahdollisuuksia uusiin suhteisiin ja yhteisöllisyyteen, mikä vahvistaa kuulumisen tunnetta ja hyvinvointia. Opettele kasvien ja hyönteisten nimiä, googlaa, lainaa kirjoja. Maailman parhaasta harrastuksesta on saatavilla valtavasti tietoa.

hormonutsöndringen, energinivåerna, kroppens funktioner, vakenhetsnivån, sömnen, sinnesstämningen och vår prestationsnivå. När vi vistas ute i naturligt ljus avbryts utsöndringen av insomningshormonet melatonin för att sätta igång på nytt på kvällen när vi skall somna. Vi får största delen av vårt dagsbehov av D-vitamin från solen – och som vi vet är det vitaminet viktigt för både energi och psykisk hälsa.

Frisk luft – varför är den så viktigt? Utevistelse i frisk luft hjälper lungorna att ”rena sig” och på så sätt stärka immunförsvaret. Frisk luft är också bra för matspjälkningen, den gör oss gladare och fyller oss med energi. Syretillskottet gör att tankarna klarnar och att koncentrationsförmågan förbättras.

En trädgård är världens vackraste gym

Det är väldokumenterat att fysisk aktivitet har en positiv inverkan på psykisk hälsa. Vi har ungefär 650 muskler i vår kropp. Vi behöver några hundra av dem när vi ägnar oss åt mångsidigt trädgårdsarbete och verksamheten förbättrar vår livskvalitet.

”Fem om dagen!” – WHO:s rekommendation om fem stycken eller femhundra gram grönsaker och frukt om dagen har stått modell för Five Ways of Wellbeing-modellen, fem steg för välmående.

1 Var uppmärksam och närvarande! Närvaro innebär att leva här och nu. Om vi inte är medvetna om hur vi riktar in vår uppmärksamhet går vi genom livet på autopilot. Lagg märke till något vackert, något intressant eller något ovanligt! Forskning visar att ökad medvetenhet stärker vårt immunförsvaret, ökar glädjen, kan minska på stressen och mota bort depression. Om vi lär oss att koncentrera oss bättre förbättras också minnet. Vi blir bättre på att lägga märke till färger, dofter och en hel del annat.

2 Var aktiv! All aktivitet är god sådan och tidigare nämnades vad aktivitet betyder för vår hjärna. Viktigt är att hitta en motionsform som passar den egna konditionen, uthålligheten och rörligheten. Du kan gräva upp en stor rabatt eller böja dig för att ta bort några ogräs. Gör alltså något som höjer din puls!

3 Fortsätt lära dig! Ett livslångt lärande ökar livskvaliteten och resiliensen (förmågan att hantera stress, återhämta sig och utveckla strategier för detta, bl.a.), den mentala smidigheten. Varje gång du lär dig något nytt ökar neuroplasticiteten, nya förbindelser skapas i hjärnan. Det här stärker koncentrationsförmågan och minnet och kan motverka kognitiv nedgång och demens. Lärande stärker även självkänslan, hjälper i sociala sammanhang, ger mening åt livet, balanserar upp tomhetskänslor och känslor av hopplöshet. Nytt lärande ger möjligheter till nya kontakter och till gemenskap som i sin tur ger en känsla av tillhörighet och välmående. Lär dig namn på insekter och växter, googla, låna böcker. Det finns massor av kunskap om världens bästa fritidssysselsättning.

Aktiivisuus ja jäsenyys
puutarhayhdistyksessä
edistää terveyttä ja parantaa
elämän laatua. / Aktivitet
och medlemskap i en
trädgårdsförening främjar
hälsan och förbättrar
livskvaliteten.

Valon merkitys on ylitse muiden! / Ljusets betydelse höjer sig över allt annat!

4. Solmi yhteyksiä! Sosiaaliset suhteet ovat hyväksi terveydelle. Sosiaalinen olemassaolo toimii puskurina mielenterveysongelmia vastaan. Yhdessäolo lisää iloa, motivaatiota ja palkinnantunnetta. ”Kehon hyvänolon kemikaalit”, endorfiinit, dopamiini ja serotoniini, vaikuttavat mielialaan, rauhallisuuteen ja tasapainoisuuteen. Ne vähentävät kipua ja luovat turvallisuuden tunnetta. Puutarhaseura voi auttaa torjumaan yksinäisyyttä ja tehdä sinusta paremmin varustautuneen elämän vaikeuksien voittamiseksi.

5. Lahjoita! Tutkimukset osoittavat, että kun annat muille, aivojesi onnellisuus-, palkinto- ja hyvinvointialueet aktivoituvat. Näin siirrät huomion pois itsestäsi ja vähennät negatiivisia ajatuksia ja stressiä. Osallistuminen johonkin suurempaan – olipa kyse yksilöstä, ryhmästä tai asiasta – tuo elämään merkitystä. Kyse voi olla suurista ja pienistä teoista, mutta vaikutus tehostuu, kun ne ovat vapaaehtoisia ja epäitsekkeitä. Antaminen aktivoi aivojen palkitsemisjärjestelmää. Älä unohda antaa myös itsellesi jotain!

4 Stärk sociala sammanhang! Sociala kontakter är hälsofrämjande. Ett socialt rikt liv fungerar som en buffert mot mental ohälsa. Glädje, motivation och känsla av positiv feedback ökar när vi är tillsammans. Våra ”lyckohormoner”, endorfinerna, serotonin och dopamin, påverkar vår sinnesstämning, harmoni och vårt lugn. De minskar på smärtekänslor och ger en känsla av trygghet. En trädgårdsförening kan hjälpa en att driva bort ensamheten och göra dig bättre beredd för att övervinna livets svårigheter.

5 Ge! Undersökningar visar att när du ger något till andra aktiveras belönings-, lycko- och välmåendecentra i din hjärna. På så sätt förflyttar du fokuset från dig själv och dina negativa tankar och stressen minskar. Att delta i något större – oberoende av om det gäller en individ, en grupp eller en sak – ger livet mening. Det kan handla om små eller större handlingar, men effekten ökar när det handlar om frivillighet och osjälviskhet. Att ge aktiverar hjärnans belöningsssystem. Glöm inte att också ge dig själv något!

Pohjoismainen Ruusuviikonloppu Islannissa 8.–10. elokuuta Nordisk Rosenweekend på Island 8 – 10 augusti

ANDERS LINDGREN teksti ja kuvat/text och foto – EIJLA TEMMES käännös/översättning

Joka toinen vuosi pohjoismaiset ruususeurat kokoontuvat Pohjoismaiseen Ruusuviikonloppu -tapahtumaan oppimisen, yhteistyön ja mukavan yhdessäolon merkeissä. Tänä vuonna tapahtuman isännöintivuoro oli Islannilla ja tapahtuman aiheena Ruusut, ilmasto ja yhteiskunta. Odotettu tapahtuma kokosi kaikkiaan 55 asianharrastajaa Pohjolasta, Isosta-Britannista ja Kanadasta.

Perjantai 8. elokuuta

Ensimmäinen päivä oli omistettu esitelmille. Pohjoismaisen Ruususeuran puheenjohtaja Ásta Þorleifsdóttir toivotti meidät tervetulleiksi ja kertoi Islannin geologiasta ja ilmastosta, ilmastomuutoksesta ja ruusunkasvattajille asettuvista haasteista. Kasvukausi (lämpötila yli 5°C) on lyhyempi kuin muissa Pohjolan pääkaupungeissa. Kesän keskilämpötila on matalampi ja talven keskilämpötila korkeampi kuin muualla Pohjolassa. Se on 0°C Reykjavikissa.

Napapiiri sijaitsee Islannin pohjoisrannikon tasolla, joten vaikka kesä on lyhyt, ovat päivät pitkiä. Sademäärä on korkea, osapuilleen 800 mm vuodessa Reykjavikissa. Tuuliset, sateiset ja kylmät kesät ovat haaste ruusujen ystäville ja asettavat vaatimuksia niin hoidon kuin ruusulajien ja mikroilmastonkin suhteen. Kun valitaan oikeat ruusut, saadaan vastineeksi pitkä kukinta-aika ja vähäinen riski sairauksista.

Erling Østergaard Roser i Danmark -yhdistyksestä kertoi intohimostaan rugosarusuihin ja niiden merkityksestään islantilaisille ruusunkasvattajille. Erling, jolla on puutarhassaan Tanskan Storrिंगissa yli 400 lajiketta, tietää kaiken mahdollisen rugosasuvusta. ”Ne ovat vankkoja ja niillä on niin suuri kukkien, lehtien ja oksiston monimuotoisuus.” Ei epäilystäkään, etteivätkö juuri rugosarusut sopisi Islantiin. Erling nimeää parikymmentä islantilaislajiketta, joista 15 on edesmenneen Johan Pålsonin jalostamia.

Kasvukausi on Islannissa lyhyt. / Växtperioden är kort på Island.

Vartannat år träffas de nordiska rosensällskapen till en Nordisk Rosenweekend för utbildning, samarbete och trevlig samvaro. I år stod Island för värdskapet och temat var ”Rosor, klimat och samhälle”. Vi var 55 rosentusiaster från Norden, Storbritannien och Kanada som hade samlats med stora förväntningar på de kommande dagarna.

Fredag 8 augusti

Första dagen ägnades främst åt en rad intressanta föredrag. Ordföranden i det Nordiska Rosensällskapet Ásta Þorleifsdóttir hälsade oss välkomna och berättade om Islands geologi och klimat, klimatförändringar och utmaningar för rosodlare. Växtperioden för Reykjavik (temperatur över 5°C) är kortare än för övriga huvudstäder i Norden. Sommarmedeltemperaturen är lägre och vintermedeltemperaturen är högre än övriga Norden. Den är ca 0°C i Reykjavik.

Polcirkeln ligger vid Islands norra kust så även om sommaren är kort är dagarna långa. Nederbörden är hög, ca 800 mm per år i Reykjavik. Somrar som är blåsiga, blöta och kalla är en utmaning för isländska rosälskare och ställer krav på skötsel, rossorter och mikroklimat. Men med rätt rosval har man i gengäld en lång blomningsperiod och få problem med sjukdomar.

Erling Østergaard, Roser i Danmark, berättade om sin passion för rugosarosor och deras roll för isländska rosodlare. Erling kan det mesta om rugosasläktet, han har mer än 400 varieteter i sin trädgård i Storrिंग, Danmark. ”De är så robusta och har stor variation i blommor, blad och grenverk.” Det är ingen tvekan om att just rugosor passar bra på Island. Erling nämner ett 20-tal isländska sorter varav 15 är framtagna av framlidne Johan Pålson. Tyvärr är det få av dessa som går att köpa utanför Island.

Vilhjalmur Luðvíksson.

Huldan ja Hilmarin kesämökki. / Huldas och Hilmars sommarstuga.

Hjörtur Þorbjörnsson kertoi hankkeesta, jonka tavoitteena on löytää vanhoja (1950 edeltäviä) ruukkuruusuja Islannista ja yhteistyöstä Pohjolan ruukkuruusut -projektin (ja muun muassa Catarina Lundin) kanssa. 1800-luvun alkupuolen ruukkuruusut on hyvin dokumentoitu.

Kanadalainen Mary Schowalter, ruusunjalostaja Walter Schowalterin tytär, kertoi vaikuttavasta joukosta kanadalaisia ruusunjalostajia sekä heidän jalostamistaan ruusuista. Jo 1886 päätti Kanadan hallitus perustaa viisi kasvinjalostuskeskusta maahan. Morden Research Station aloitti toimintansa 1915 Manitobassa. Tämä yhdessä Ottawan Central Experimental Farmin kanssa sai pääroolin merkittävässä kanadalaisessa jalostustyössä. Monia tuolloisista ruusuista on edelleen myynnissä, Prairie-, Explorer- och Morden-sarjan ruusut näistä tunnetuimpina. Georges Bugnen erittäin arvostettuja ruusuja voidaan tuskin tässä yhteydessä jättää mainitsematta. Islannissa näimme niitä monissa paikoissa.

Norjalainen psykologi ja puutarhaharrastaja Kristin Maute esitti ajatuksiaan siitä, miten puutarha ja terveys käyvät käsi kädessä. Hänen viestinsä oli, että paikalliset ruusuryhmät voivat tukea kansanterveyttä kannustavalla toiminnallaan.

Islantilainen Kristin Sigurðardóttir puhui niin ikään puutarhan suuresta yhteiskunnallisesta merkityksestä vastavoimana työn aiheuttamalle stressille.

Vilhjalmur Luðvíkssonin esitelmän aiheena oli *Testing the "resilience" of roses for Icelandic environment*. Siis ruusujen kyvystä selviytyä ja kukkia Islannin vaihtelevissa ympäristöolosuhteissa. Hän esitti, että vyöhykejaottelu ja kestävyyskuvaus eivät riitä, vaan ruusunkasvattajat haluavat tietää, mitkä ruusut pärjäävät kylmissä, märissä ja tuulisissa puutarhoissa. Hän ehdotti viisiportaista resilienssi (vastustus/sopeutumiskyky) -asteikkoa ruusujen soveltuvuuden kuvaamiseksi. Islannissa on tehty suuri työ kerätessä sikäläisten ruusunkasvattajien kokemuksia isosta määrästä erilaisia ruusuja. Ei suurestikaan yllätä, että listan kärkipaikoilla on rugosa- ja spinosissimaruusuja, mutta myös joukko kanadalaisia, suomalaisia ja muutama ruotsalaisruusu, kuten 'Huldra', pääsivät pisteille. Vilhjalmur kysyi, voisiko tästä olla lähtökohdaksi Pohjoismaisen Ruususeuran mahdolliselle yhteistyölle.

Konferenssipäivän päätteeksi teimme kävelyretken Reykjavikin kasvitieteelliselle museolle. Suuri osa ruusuista oli valitettavasti jo ehtinyt kukkia mutta puutarhan kauneus oli balsamia sielulle. Ja sitä seurasi lasillinen

Leikkuruusujen kasvihuoneviljelmä. / Odling av snittrosor.

Hjörtur Þorbjörnsson berättade om projektet att finna äldre (före 1950) krukrosor på Island och samarbetet med projektet Krukrosor i Norden (med bl a Catarina Lund). Krukrosor finns väldokumenterade på Island från tidigt 1800-tal.

Mary Schowalter från Canade, dotter till rosförädlaren Walter Schowalter, berättade om den imponerande långa raden av kanadensiska rosförädlare och deras rosor. Redan 1886 beslutade den kanadensiska regeringen att etablera fem växtutvecklingscentra i landet. 1915 tillkom Morden Research Station i Manitoba. Denna tillsammans med Central Experimental Farm i Ottawa kom att spela huvudrollen i Kanadas betydande rosförädling. En lång rad av dessa rosor finns på marknaden idag. Välkända är Prairie-, Explorer- och Morden-serierna. I detta sammanhang kan man knappast gå förbi Georges Bugnets rosor som är mycket uppskattade. På Island fann vi dem på många håll.

Kristin Maute, psykolog och trädgårdsentusiast från Norge, förmedlade sina tankar om att trädgård och hälsa går hand i hand. Hon menade också att de lokala rosgrupperna kan bidra till folkhälsan genom sitt stimulerande arbete.

Även Kristin Sigurðardóttir från Island talade om trädgårdens betydelse för hälsan som motvikt mot all stress i arbete och samhället i stort.

Vilhjalmur Luðvíksson höll föredrag med titeln *Testing the "resilience" of roses for Icelandic environment*. Dvs "rosornas förmåga att överleva och blomma med de varierande miljöfaktorer som Island erbjuder". Han menade att det inte räcker med zon-tillhörighet eller hårdighet. Rosodlare vill veta vilka rosor som till exempel passar för kalla, blöta och blåsiga trädgårdar. Han föreslog 5 nivåer av resilience (motståndskraft) för att beteckna rosens lämplighet. Man har gjort ett stort arbete att samla in de isländska medlemmarnas erfarenheter av en lång rad rossorter. Föga förvånande hamnar rugosor och spinosissimor högt upp på listan men även kanadensiska, finska och några svenska rosor som t ex 'Huldra' som fick höga poäng av odlarna. Vilhjalmur avslutar med att ställa frågan om detta synsätt kan vara ett projekt för det Nordiska Rosensällskapet att samarbeta runt.

Efter konferensen fick vi en uppfriskande promenad till och i Reykjaviks botaniska trädgård. De flesta rosorna var tyvärr överblommade men trädgårdens skönhet var ändå en lisa för själen. Så blev det ett glas bubbel vid lanseringen av VL:s nya bok om Rosor för isländska trädgårdar (fritt översatt).

Euroopan ja Amerikan mannerlaatat kohtaavat Pingvellirissä. / De amerikanska och europeiska kontinentplattorna möts i Pingvellir.

kuohuvaa VL:n Ruusuja islantilaispuutarhoille (vapaasti käännettyinä) -kirjan julkaisemiselle.

Päivän mukavaksi päätteeksi kuultiin islantilaisia lauluja haitarisoinnuin säestettynä ja nautittiin herkkuateria café Florassa.

Lauantai 9. elokuuta

Lauantai omistettiin puutarhavierailukierrokselle Reykjavikin eteläosassa. Ensimmäisenä kohteena oli Hulda Guðmundsdottirin kesämökki, jossa hän Hilmar-miehineen oli tehnyt suurtyön muuttaakseen palasen tunturinummea kukoistavaksi puutarhaksi. Suuri määrä ruusuja ja perennoja oli istutettu hyvällä maulla talon ympärille ja kasvit vaikuttivat viihtyvän hyvin. Laavakivimuurit ja pensaat toivat suojaa tuulta vastaan.

Matka jatkui Asaskóliin, jossa tapasimme Katrinin ja Stefanin sekä poikansa Birgirin. Birgir Stefansson on oopperalaulaja ja työskentelee Malmön oopperassa. Saimme nauttia kahdesta Katrinin säestyksellä esitetystä laulusta. Todellinen huippuhetki!

He olivat perustaneet upean ruusupuutarhan lähelle kaunista taloaan, joka aiemmin toimi kouluna. Koska koko perhe musisoi, myös puutarha on omistettu musiikille. Moni ruusu kytkeytyi musiikkiin tai muusikkoon ja yksi ruusupenkeistä oli laadittu suuren G-avaimen muotoon. Puutarhasta löytyi myös Johann Palssonin ruusujen kokoelma.

Suurta sieniviljelmää ylläpitävässä Farmers Bistrossa nautitun keittolounaan jälkeen pääsimme vierailulle Islannin suurimmalle leikkoruusu- ja liljajelmälle, jossa kasvatetaan myös gerberoita ja liljoja. Varsin ammattimaisessa tarhassa kasvatetaan tehybridejä ruukuissa. Lähes tuoksuvoimien ruusujen suhteen on vaatimuksena suuri tuottavuus. Islantilaisen ruusu- ja liljajelmän menestyksen salaisuutena on tietysti geotermisesti tutetun lämmön edullisuus, vain pari

Viestikapulan vaihto. / Budkavlen överlämnas.

Dagen avslutades på ett trevligt sätt med isländska sånger till dragspelstoner och god mat i trädgårdens café Flora.

Lördag 9 augusti

Lördagen ägnades åt trädgårdsbesök runt om i södra delen av Island. Först att besöka var en av arrangörerna, Hulda Guðmundsdottirs sommarhus där hon och maken Hilmar lagt ner ett otroligt arbete att göra om ett stycke fjällhed till en prunkande trädgård. Mängder med rosor och perenner var på ett smakfullt sätt planterade runt husen och verkade trivas bra. Lavastensmurar och buskar gav skydd för vinden i det öppna landskapet.

Därefter tog vi oss vidare österut till Asaskóli där vi möttes av ägarna Katrin och Stefan och sonen Birgir. Birgir Stefansson är operasångare vid Malmöoperan. Vi fick njuta av två sånger till ackompanjering av Katrin. En riktig höjdpunkt!

De har anlagt en mycket fin rosträdgård vid sitt vackra hus som tidigare varit skola. Hela familjen är musiker och därför går även trädgården i musikens tecken. Många rosor i trädgården har anknytning till musik eller till musiker och en av odlingsbäddarna var utformad som en stor G-klav. Det fanns också en imponerande samling av Johann Palssons rosor.

Efter sopplunch på Farmers Bistro som driver en stor svampodling fick vi besöka Islands största odling av snittrosor, gerbera, alstroemeria och liljor. Odlingen var synnerligen professionell. Man odlade tehybrider i krukor med hög produktivitet som krav på rosorna. De saknade så gott som helt doft. Hemligheten bakom växthusodling på Island är förstås att priset för den geotermiska värmen är så låg, några få procent av deras totala kostnader. Island är självförsörjande på snittrosor.

På vägen tillbaka mot Reykjavik gjorde vi ett kort stopp i Haukadalur och fick se ett utbrott från en geiser innan vi anlände till Þingvellir Nationalpark där man kan se var de amerikanska och europeiska kontinentalplattorna möts. Sprickan ökar med ett par centimeter om året. Fantasiägande att stå på denna geologiskt aktiva plats.

På kvällen var det ståtlig galamiddag då budkavlen och ordförandeklubban högtidligt överlämnades av Asta Þorleifsdóttir till Michael Luther, ordförande i Finska Rosensällskapet, som står som värdar för Nordisk Rosenweekend 2027.

prosenttia kokonaiskustannuksista. Islanti onkin leikkoruu-
sujen suhteen omavarainen. Paluumatkalla kohti Reykjavikia
pysähdyimme hetkeksi Haukadalurissa nähdäksemme
geysirin purkauksen ennenkuin jatkoimme þingvellirin
kansallispuistoon, jossa on nähtävillä Amerikan ja Euroopan
mannerlaattojen välinen, pari senttiä vuodessa laajeneva
repeämä. On mielikuvitusta kiehtovaa seisoa geologisesti
aktiivisessa paikassa.

Juhlailallisen yhteydessä Ásta Þorleifsdóttir ojensi
arvokkaasti viestikapulan ja puheenjohtajanuijan Michael
Lutherille, Pohjoismaisen Ruusuviikonlopun 2027 isäntä-
maan Suomen Ruususeuran puheenjohtajalle.

Sunnuntai 10. elokuuta

Päivän aikana tarjoutui tilaisuus vierailla monessa puutar-
hassa Reykjavikin ympäristössä. Ensimmäisessä pysähdys-
paikassamme Mosfellsbærissa nähtiin kolme lähekkäistä,
saman kadun varrella sijaitsevaa ja hyvin eri tavoin suun-
tautunutta pihapuutarhaa. Ensimmäinen oli täynnä rehe-
viä ruusupensaita, toinen edusti minimalistista tyyppiä ja
kolmas oli jotain siltä väliltä. Katsottavaa ja keskusteltavaa
riitti, joten aikataulusta oli vaikea pitää huolta.

Seuraava kohteemme oli Vættaborgir ja tapahtuman
järjestäjien Astan och Huldun puutarhat. Suuret määrät
kiinnostavia ruusuja ja lisäksi virvokkeita houkutteli viipy-
mään pitempäänkin.

Pöllin taimitarha ja maistuva lounas olivat seuraavana
vuorossa ja näiden jälkeen Höfðaskogur ja spinosissima-
ja rugosarusupensaikkojen peittämä, pienelle järvelle
viettävä rinneistutus. Jännittävä koeala keskellä islantilais-
luontoa. Monet ruusupensaista olivat kasvaneet korkeiksi
siitä huolimatta, että joutuivat kilpailemaan villien pensai-
den ja voimakaskasvuisen ruohon seassa. Tämän jälkeen
käytiin kahdessa yksityispuutarhassa Hafnarfjörðurissa
– monia hienoja ruusuja – sekä Garðabærissa hyvinhoide-
tussa puutarhassa runsaine perennoineen ja ruusuineen.

Päivä päätettiin vierailemalla Kopavogurin pohjoismai-
sella ruusutarhalla, missä kunkin pohjoismaan ruusuko-
kelma on istutettuna omiin penkkeihinsä. Näiden lisäksi
nähtävänä oli hieno valikoima kanadalaisruusuja. Ilma oli
loistava ja monet ruusuista kävijöiden iloksi kukassa, joten
tästä kaikesta ja tarhalla tarjotusta ”barbecue”-ateriasta
grillattuine lampaineen, kananpoikineen ja runsaine lisuk-
keineen muodostui mahtava, hyvän tuulen huippuunsa
nostava päätös viikonlopulle.

Ásta Þorleifsdóttir ja Peter Boyd tarkastelevat kasvillisuutta. /
Ásta Þorleifsdóttir och Peter Boyd tittar sig omkring.

Näimme monessa paikassa kauniin islantilaisen 'Skotta'-ruusun. /
Den vackra isländska rugosan 'Skotta' såg vi på många håll.

Söndag 10 augusti

Dagen bjöd på många trädgårdsbesök i området nära Rey-
kjavik. Vid vårt första stopp i Mosfellsbær låg tre trädgårdar
med helt olika inriktning på samma gata nära varandra.
Den första trädgården var fylld med många olika frodiga
buskrosor med den andra var av den minimalistiska typen
och den tredje mitt emellan de andra. Det blev mycket att
se och diskutera så ganska svårt att hålla tidsramen.

Därefter kom vi till Vættaborgir och arrangörerna Astas och
Huldans trädgårdar. Massor med intressanta rosor och dess-
utom förfriskningar gjorde att många ville stanna här länge.

Turen gick nu till den fina lilla plantskolan i Pöll och
en välsmakande lunch. Härifrån vandrade vi ut i naturen
i Höfðaskogur för att se området där massor av buskrosor,
ffa spinosissima och rugosarosor var planterade längs en
sydslutning ner mot en liten sjö. Ett spännande experi-
ment mitt i den isländska naturen. Många av rosorna hade
vuxit sig rejält stora trots ganska hög konkurrens från vilda
buskar och kraftigt gräs. Härnäst två snabba besök i dels
en privat trädgård med fina isländska rosor i Hafnarfjörður
och en mycket välkött vacker trädgård i Garðabær med
mängder av perenner och rosor.

Dagen avslutades med ett besök i den nordiska rosen-
trädgården i Kopavogur. Här har rosor från de nordiska
länderna planterats i bäddar där varje lands rosor står sam-
lade. Förutom rosor från de nordiska länderna finns också
en fin samling kanadensiska rosor. Vädret var strålande,
många av rosorna blommade och gladde besökarna, så
den efterföljande ”barbecuen” med grillat lamm, kyckling
och massor med tillbehör blev en underbar avslutning på
helgen och lyfte humöret till topp.

'Thérèse' Bugnet'. Kuva/Foto Lens Roses

Erittäin talvenkestävä uusi pensasruusu 'Dr. Jozef Weyns' Belgiasta 'Dr. Jozef Weyns' från Belgien – en synnerligen vinterhärdig buskros

JOZEF WIJNS & JUKKA KALLIJÄRVI teksti ja kuvat/text och foto – MÄRTHA VESTERBACK käänös/översättning

Belgialainen Jozef Wijns kertoo minulle sähköpostitse, että 'Dr. Jozef Weyns' -ruusun tarina sai alkunsa Belgian harastajaruusunjalostajien yhdistyksen Rosican kokouksessa aloitetusta hankkeesta. Yhdistykselle päätettiin valita yksi yhteinen ruusulajike, jota kaikki jäsenet käyttäisivät risteytyksissä. Valituksi tuli 'Thérèse Bugnet' (Suomessa myös

Jozef Wijns från Belgien sände mig en e-post där han berättade om rosen 'Dr. Jozef Weyns' och historien om hur den fick sin början i föreningen Rosica, en klubb för amatörer i rosförädling. Någon kläckte en idé. Medlemmarna beslöt att välja en gemensam ros som alla medlemmar skulle använda i korsningsförsök. Rosen 'Thérèse Bugnet'

'Dr. Jozef Weyns'. Kuva/Foto Jukka Kallijärvi

"Teresanruusu"), osittain sen talvenkestävyyden ja osittain monimutkaisen, joskin hiukan epäselvän perimän vuoksi.

Oman tavoitteeni eli tuoksuviien ruusujen jalostamisen vuoksi valitsin pölyttäjäksi muun muassa Minerva-lajikkeeseen. Martin Vissersin jalostamassa tertiiruusu Minervassa on voimakkaasti tuoksuvat, tiheään kerrannaiset, tummanvioletit kukat, jatkuva kukinta, voimakas ja pensasmainen kasvutapa sekä terve, kiiltävän lehdistö. Ajatuksena oli yhdistää yksi tai useampi näistä ominaisuuksista 'Thérèse Bugnet'n' ominaisuuksiin. Pölytyksien tuloksena syntyneiden taimien joukosta yksi herätti erityistä mielenkiintoa ja sai työnimen Pitthem. Sen kukkien väri muistuttaa Minervaa, ja damaskonruusun tyyppinen tuoksu poikkeaa 'Thérèse Bugnet'n' miedosta neilikantuoksusta. Kasvi on sittemmin kasvanut tyyppilliseksi vahvaksi Rugosa-risteymäksi, joka on noin 120 cm korkea ja 110 cm leveä. Hyötypuutarhureita voi kiinnostaa, että lajikkeen terälehdissä on selkeä, makea ruusun maku. Terälehtien väri vaihtelee maaperän mukaan. Kiulukoita ei synny lainkaan tai hyvin niukasti.

Seuraavaksi aloimme kehittää tälle valitulle ruusulle sopivaa tarinaa, jatkaa Jozef Wijns kertomusta. Saimme inspiraatiota esteettisestä mielikuvasta, jossa ruusu koristaa

valdes, delvis för att den är vinterhärdig och delvis för att den har en komplicerad och ibland något oklar arvs massa.

Eftersom jag strävar till att förädla fram doftande rosor valde jag Minerva som pollinerare. Martin Vissers har tagit fram den rosen, en buktros/klasblommade ros med stark doft och tätt fyllda mörkvioletta blommor. Växtsättet är kraftigt och buskartat, bladverket är friskt och glänsande. Tanken var att kombinera en eller flera av de här egenskaperna med de särdrag som 'Thérèse Bugnet' har. Bland de plantor som uppstod av pollineringen fanns det en som väckte speciellt intresse och den fick arbetsnamnet Pitthem. Blommornas färg påminner om Minervas, och dess doft som påminner om damascenerros av viker från den milda nejlikdoft som 'Thérèse Bugnet' har. Den växte sedermera upp till en typisk och stadig rugosahybrid som är cirka 120 centimeter hög och 110 centimeter bred. För nyttoväxtodlare kan det vara av intresse att bladen har en söt smak av ros. Kronbladens färg varierar med växtunderlaget. Nypon bildas inte alls, i varje fall mycket sällan.

Därefter började vi utveckla en lämplig story för den utvalda rosen, fortsätter Jozef Wijns. Vi fick inspiration när vi föreställde oss hur rosen estetiskt skulle se ut och framträda i

valkoiseksi rapattujen, tummilla puupalkeilla kehystettyjen talojen seinustoja Bokrijkin kauniissa ulkoilmamuseossa lähellä Belgian Genkiä. Museon muodostaa noin 140 rakennusta, ja sen kokoelmiin kuuluu lisäksi työkaluja ja arkiesineitä – yhteensä 30 000 esinettä, jotka kertovat arkielämästä Belgian maaseudulla 1600-luvulta 1950-luvulle asti. Bokrijkin museon ensimmäinen konservaattori oli hyvin tunnettu tohtori Jozef Weyns. Keskusteltuamme Jozef Weynsin pojan Lodewijk Weynsin kanssa päätimme, että ruusua ryhdytään lisäämään isompia määriä. Tyttären Katelijne Weynsin ehdotuksesta uuden ruusun nimeäminen 'Dr. Jozef Weynsiksi' suoritettiin juhlallisesti Ter Speelbergessä, kodissa, jonka Jozef Weyns rakennutti. Katelijne Weyns myös suostui uuden ruusun kummiksi.

Suomi tarjoaa ihanteellisen kylmät olosuhteet talvenkestävyyden arvioimiseen, joten Wijns lähetti minulle 'Dr. Jozef Weynsin' juurivesoja syksyllä 2020 kokeiltavaksi. Vesa lähti hyvin kasvamaan ja on kasvanut puutarhassani Rengossa (III) noin puolitoistametriä korkeaksi, pystykasvuiseksi, hiukan kaartuvaokaiseksi pensaaksi. Kasvupaikka on kuivahko mutta humuspitoinen moreeniharju. En ole leikannut pensasta millään tavalla, mutta olen sitonut jotakin yksittäisiä kaartuvia oksia kasvamaan ylöspäin. Talvella 2023–24 lämpötila laski -30 asteeseen, mutta pensas selvisi vaurioitta, kuten on selvinnyt kaikista muistakin talvista.

Kukat ovat suuria, 10–11 cm halkaisijaltaan kukinnan alussa ja hiukan pienempiä syksyllä. Kukinta on lähes jatkuvaa talven tuloon asti. Kukat ovat tumman violetinpunaisia, tiheän kerrannaisia, tuoksuvat vahvasti ja ovat hieman arkoja sateelle. Kiulukoitia ei ole Rengossa muodostunut lainkaan, mikä vahvistaa sitä, että kasvi todella on diploidin 'Thérèse Bugnet'n' ja tetraploidin Minervan jälkeläinen. Erikoista kyllä 'Dr. Jozef Weynsin' karhea lehdistö ja piikkikäär, vaaleanruskeat versot muistuttavat paljon enemmän tavallista kurturuusua kuin kumpikaan vanhemmista, vaikka lajikkeessa on vain pieni osa kurturuusun perimää jäljellä. Olen itse huomannut saman, että 'Thérèse Bugnet'n' siementaimet muistuttavat usein enemmän kurturuusua kuin emonsa.

'Dr. Jozef Weyns' ei ole tehnyt viiden vuoden aikana vielä lainkaan juurivesoja, eli se pysyy hyvin istutuspaikassaan. Talvenkestävyys on hämmästyttävän hyvä siihen nähden, että toinen vanhempi on arka tertiuruus. Istutin toisen juurivesan vanhempieni pihaan Ylitorniolla (vyöhyke VI) ja se on menestynyt siellä hyvin runsaslumisella talon seinustalla. Jos joku taimisto ottaa 'Dr. Jozef Weynsin' pistokaslisäyksen kokeiltavaksi ja se onnistuu kaupallisesa mitassa, lajikkeesta voisi tulla uusi erinomainen pensasruusu puutarhoihin ja julkisiin istutuksiin Suomessa napapiirille asti.

Bokrijk mot de vita husväggarna som inramas av mörka träbalkar. Bokrijk är ett underbart friluftsmuseum nära Genk i Belgien, bestående av ungefär 140 byggnader och samlingen av verktyg och vardagsföremål - sammanlagt cirka 30 000 - berättar om vardagslivet på den belgiska landsbygden från 1600-talet fram till 1950-talet. Den första konservatorn i Bokrijk var den mycket kända Jozef Weyns. Vi diskuterade med hans son Lodewijk Weyns och beslöt att börja föröka rosen i större skala. Dottern Katelijne Weyns föreslog namnet 'Dr. Jozef Weyns' och namngivningen skedde under högtidliga former i Ter Speelberg, det hem som Jozef Weyns lät bygga åt sig. Katelijne Weyns åtog sig gärna uppgiften som rosens fadder.

Finland erbjuder idealiska kalla förhållanden, och för att utvärdera rosens vinterhärdighet sände Wijns några rotskott till mig på hösten 2020. Skottet trivdes bra och har här i Renko (zon 3) vuxit upp till en cirka en och en halv meter hög buske med aningen böjda grenar. Växtplatsen är en rätt så torr moränås, dock humushaltig. Jag har inte beskurit busken på något sätt, men jag har bundit upp några grenar så att de skall växa något mer rakt upp. Under vintern 2023–24 sjönk temperaturen till -30 grader, men busken överlevde utan skador, precis som den gjort under alla sina vintrar här.

Blommorna är stora, 10–11 centimeter i diameter i början av blomningsperioden och något mindre på hösten. Busken blommar så gott som fortgående ända tills det blir vinter. Färgen är mörkt violettröd, doften är stark och antalet kronblad är många, den är alltså tätt fylld, vilket gör blommorna något känsliga för regn. Nypon har inte bildats hos mig i Renko, vilket stöder uppgiften om att den är en avkomma av diploiden 'Thérèse Bugnet' och tetraploiden Minerva. Ingendera föräldern signalerar klart att den är en rugosahybrid, rugosa-arvet är rätt så litet, men 'Dr. Jozef Weyns' sträva och grova bladverk och de taggiga ljusbruna skotten liknar verkligen en rugosaros. Jag har själv också märkt att hos fröplantor av 'Thérèse Bugnet' framträder rugosa-arvet tydligare än hos moderplantan.

'Dr. Jozef Weyns' har inte på fem år skickat ut ett enda rotskott, busken hålls alltså utmärkt på sin växtplats. Vinterhärdigheten är faktiskt förvånande hög, speciellt med tanke på att den ena föräldern är en känslig bukettros. Jag har planterat ett rotskott på mina föräldrars gård i Övertorneå (zon 6) och den busken har klarat sig utmärkt vid husväggen i djup snö. Om någon plantskola tar sig an uppgiften att försöka föröka 'Dr. Jozef Weyns', och om det lyckas i kommersiellt mått, kan vi få en ny, utmärkt buskros i våra trädgårdar och i officiella planteringar, en ros som kan vara härdig ända upp till polcirkeln.

Minerva. Kuva/Foto Martin Vissers

Ruusuvierailulla Kotkassa På rosbesök i Kotka

EIJA TEMMES teksti ja kuvat/text och foto – MÄRTHA VESTERBACK käännös/översättning

Sapokka syysväreissä. / Sapokka i höstskrud.

Sapokan vesiputous kierrättää lahden vettä. / Vikens vatten cirkulerar i vattenfallet i Sapokka.

Vaikka lokakuinen päivä on sateinen ja kolea, koreilee Sapokan vesipuisto lämpimissä väreissä, kun saavun sinne tapaamaan Kotkan kaupunginpuutarhurina muutamaa viikkoa aiemmin työnsä aloittanutta Kairi Meosta.

Sapokka oli vuosien mittaan sinne laskettujen jätevesien pilaama ankea ja vastenmielinen merenlahden perukka Heikki Laaksosen aloittaessa työnsä Kotkan kaupunginpuutarhurina. Muun muassa maisema-arkkitehtuuria Yhdysvalloissa opiskellut Heikki näki maiseman toisin, mahdollisuutena, kun ryhtyi laatimaan vesipuiston yleissuunnitelmaa vuonna 1987. Siitä alkoi Sapokan kehitys Suomen palkituimmaksi viheralueeksi ja Kotkan profilointumisen merelliseksi keitaaksi, jota kahdentoista puiston muodostaman kokonaisuuden vähitellen rakennuttua on ruvettu kutsumaan jopa Suomen puistopääkaupungiksi.*

Hain maisema-arkkitehdiksi valmistuttuani sopivaa työtä, joka ystäviltä saatujen vihjeiden avulla löytyi Kotkasta puutarhaharjoittelijana. Tein aluksi kyllä kaikenlaista ihan ruohonjuuritasolla, kertoo Tartossa kasvanut Kairi. Sitten hän on ehtinyt toimia parikymmentä vuotta yrittäjänä ja suunnitella puutarhoja ja puistoja niin Kotkaan, kuin muun muassa naapurikaupunkeihin Haminaan ja Loviisaan – myös yhteistyössä Heikki Laaksosen kanssa. Haluan vaalia ja ylläpitää jo olemassa olevaa, hienoa puistoverkostoa. Muutoksia nykyisiin, laadukkaisiin puistoihin tehdään tarpeen mukaan – ei pelkästään muutoksen vuoksi, Kairi pohtii ja muistuttaa samalla, että on aloittanut kaupunginpuutarhurina vasta aivan äskettäin. Kehittämistäkin toki Kotkasta löytyy. Lähiviheralueiden merkitys ihmisten arjessa on suuri, niissä näen parantamisen varaa... Vaikkapa ankeassa koirapuistossa, joka on pelkkä avoin sorakenttä.

Kairi Meoksen takana vesiputous ja valotapahtuman taideteos. / Kairi Meos med ett ljuskonstverk och vattenfallet i Sapokka i bakgrunden.

Även om oktoberdagen är våt och kylig prålar vattenparken Sapokka i varma höstfärger när jag anländer dit för att träffa Kairi Meos, som har börjat arbeta som stadsträdgårdsmästare i Kotka några veckor tidigare.

Sapokka var till för några årtionden sedan en trist och motbjudande avkrok av en havsvik, förstörd av många års utsläpp av avloppsvatten. När Heikki Laaksonen började arbeta som stadsträdgårdsmästare i Kotka såg han landskapet på ett helt annat sätt, han såg möjligheter. Han hade bland annat studerat landskapsarkitektur i USA och började skissa på en generalplan för en vattenpark år 1987. Den planen var startpunkten för det som senare blivit det grönområde som fått flest utmärkelser i Finland och för staden Kotkas profilering som en havsnära oas med tolv parker. Parkerna utgör en helhet som byggts upp steg för steg och staden har numera börjat kallas Finlands parkhuvudstad.*

Jag sökte ett lämpligt jobb när jag utexaminerats som landskapsarkitekt, och jag fick tips från olika vänner som ledde mig till att arbeta som trädgårdspraktikant i Kotka. I början gjorde jag allt möjligt på gräsrotsnivå, berättar Kairi som vuxit upp i Tartu i Estland. Därefter arbetade hon ett tjugotal år som egenföretagare och har planerat parker och trädgårdar både i Kotka och i grannstäderna Fredrikshamn och Lovisa. I många fall har hon samarbetat med Heikki Laaksonen. Jag vill vårda mig om och upprätthålla det fina parknätverket. Förändringar i de nuvarande högklassiga parkerna görs enligt behov – inte bara för förändringens skull, resonerar Kairi, och poängterar i samma andetag att hon har arbetat en mycket kort tid som stadsträdgårdsmästare. Men visst finns det utvecklingsmöjligheter i Kotka. Närgrönområden

Yksi Sapokan valotapahtuman teoksista. / Ett av konstverken under ljusfestivalen i Sapokka.

*Sibeliuspuiisto on juuri nyt parhaimmillaan, toteaa Kairi Meos lehtipaljoudesta häkeltymättä.*** / Sibeliusparken visar nu sin bästa sida. Så kommer terar Kairi Meos lövrikedomen i parken, utan att förlora fattningen.****

Muotopuiston ruusuistutus. / Rosplanteringen i den Sibeliusparken.

Sapokan rosarion ruusut ovat sateen nuuduttamia. Jokunen niistä kuitenkin jaksaa muutaman pakkasyökin jälkeen vielä kukkia. *Julkisissa istutuksissa kestävyys ja pitkä kukinta ovat avaintekijöitä, ja ruusut soveltuvat siksi monenlaisiin maisemakohteisiin* Kairi toteaa. Kysyessäni Kairin mieliruusua hän vastaa pitävänsä erityisesti luonnonvaraisista lajeista. Ylipäänsäkin luonnollinen, vähän villi estetiikka on Kairin mieleen ja luonnostaan olemassa olevat elementit lähtökohtina hänen suunnitelmissaan. *Elokuussa osallistuin Vilnassa järjestettyyn, Pohjois-Euroopan suurimpaan puutarha-alan konferenssiin. Ihastuin sikäläisiin vanhoihin ruusuihin ja ruusuistutuksiin.* Kairi näyttää puhelimeen tallentamaansa kuvaa vilnalaisen kaupunkipuiston kukkapenkistä, jossa ruusuja, pöriäisten suosimia perennoja ja koristeheiniä on yhdistetty samaan istutukseen. *Oma mummonikin kasvatti ruusuja. Hänellä oli kikkana laittoa tuoreita silakoita istutuskouppaan,* Kairi muistelee.

Sapokasta jatkoimme kierrosta Sibeliuksenpuistoon, yhteen Kotkan vanhimmista. Puisto kunnostettiin vuosituhannen vaihteessa puutarha-arkkitehti Paul Olssonin alkuperäisen 1930-luvulla luodun muotopuistosuunnitelman hengessä. Suihkulähteen keskellä on katseenvangitsijana Jussi Mäntysen veistos Kotkat (1955). Tämän lisäksi puistosta löytyvät Alexander Reichsteinin Muodonmuutoksia (2011) ja Sanna Karlsson-Sutisnan pronssinen koira (2020). Keskellä Kotkansaarta sijaitsevalle ”vihreälle olohuoneelle” on myönnetty Green Flag Award -tunnus 2020 lähtien joka vuosi.**

är mycket viktiga i människors vardag, i sådana ser jag möjligheter att göra förbättringar... Varför inte börja med hundparken, som nu bara är en öppen, tom sandplan.

Rosorna i Sapokkas rosarium slokar och har nästan gett upp i regnet. Några av dem orkar ändå blomma, även om parken har upplevt några frostnätter. *I offentliga planteringar är hårdighet och lång blomningstid centrala nyckelfrågor, och rosor är just därför lämpliga i många landskapsprojekt,* konstaterar Kairi. När jag frågar henne om hon har någon favoritros svarar hon att hon mest gillar vilda sorter. Över huvud taget föredrar Kairi en naturlig, lite otämjd estetik och hon utgår gärna i sin planering från element som redan finns i naturen på den plats hon arbetar med. *I augusti deltog jag i den största konferensen för trädgårdsbranschen som ordnas i norra Europa, i Vilnius. Jag blev helförtjust i de gamla rosorna och rosplanteringarna som finns där.* Kairi tar fram telefonen och söker fram bilder av rabatter i stadsparken i Vilnius, där rosor, perenner som insekter föredrar och prydnadsgräs samsas i samma plantering. *Min mormor odlade också rosor. Hennes specialtrick var att lägga färsk strömming i planteringsgropen,* drar sig Kairi till minnes.

Vi gick vidare från Sapokka till Sibeliusparken som är en av de äldsta parkerna i Kotka. Parken är ursprungligen planerad som en park i fransk barockstil av Paul Olsson på 1930-talet och restaurerades kring millenieskiftet med bevarande av 30-talsandan. I dess mitt finns fontänen med Jussi Mäntynens skulptur Kotkat (”örnarna”) från 1955. Där finns också Alexander Reichsteins Muodonmuutoksia (”metamorfoser”) från 2011 och Sanna Karlsson-Sutisnas hund i brons (2020). Det här grönområdet, mitt i stadens centrum på Kotka-ön har årligen fått Green Flag Award-erkännande alltsedan 2020.**

* <https://yle.fi/a/74-20027017>

** <https://www.kotka.fi/asuminen-ja-ymparisto/puistot-ja-viheralueet/puistot/sibeliuksenpuisto/>

*** <https://yle.fi/a/74-20188733>

Ruukkuruusuhanke

Krukrosprojektet

INGER KULLBERG teksti/text – EIJA TEMMES suomennos ja kuva/översättning och foto

Catarina Lund Ruotsin Ruususeurasta käynnisti SLU:n, Ruotsinmaatalousyliopiston kansallisen geenipankin kanssa yhteistyössä Alnarpissa Ruukkuruusu-hankkeen. Mukaan kutsuttiin pohjoismaiden Ruususeurat sekä muut asiasta kiinnostuneet. Suomesta hankkeeseen osallistuu tämän johdantotekstin kirjoittaja Suomen Ruususeuran edustajana sekä Maarit Heinonen, Janna Laamanen ja Saara Tuohimetsä Lukesta eli Luonnonvarakeskuksesta. Ryhmä kokoontuu kahdesti vuodessa Teams-etäyhteydellä.

Hankkeen tarkoituksena on ottaa talteen vanhoja teeruusukantoja, joita ennenvanhaan on kasvatettu kodeissa, mutta jotka sittemmin on unohdettu. Vaikeutena kasvatuksessa on ruusujen selviytyminen talvista. Niitä on hoidettava sisätiloissa talven yli. Valitettavasti niitä vaivaavat kevät-talvella helposti haittaeläimet kuten kirvat ja kilpikirvat.

Luke on lähettänyt Suomesta pari pistokasta Alnarpiin koeviljelyyn. Nyt Suomen Ruususeurassa toivotaan, että Suomesta löytyisi joku, joka kasvattaa ruukkuruusuja kotonaan ja voisi luovuttaa pistokkaita siitä.

Mikäli rahoitus on järjestettävissä, suoritettaisiin näille pistokkaille geenitesti lajin varmistamiseksi. Siinä tapauksessa toivomme yhteydenottoa seuraaviin osoitteisiin: Maarit.heinonen@luke.fi tai Inger.kullberg0408@gmail.com.

Catarina Lund (Svenska Rosensällskapet) startade tillsammans med Nationella genbanken SLU (Svenska Lantbruksuniversitetet) i Alnarp ett projekt om krukrosor. Inbjudna att delta blev de Nordiska Rosensällskapen samt andra intresserade. Från Finland deltar undertecknad från Finska Rosensällskapet och Maarit Heinonen, Janna Laamanen och Saara Tuohimetsä från Luke. (Naturresursinstitutet) Projektgruppen möts två gånger per år i ett Teamsmöte.

Syftet med projektet är att tillvarata de gamla terosor som sedan länge har odlats som krukväxter i våra hemmen så småningom har fallit i glömska. Svårigheten med odlandet är övervintrandet. De kräver inomhusskötsel vintertid. Tyvärr drabbas de lätt på vårvintrarna av ohyra (löss och sköldlöss).

Från Finland har Luke skickat ett par sticklingar till Alnarp för provodling. Nu hoppas vi i Finska Rosensällskapet att det bland våra medlemmar skall finnas några som odlar krukrosor i sina hem och är villiga att donera skott.

Ifall finansiering kan ordnas så skall dessa rosor så småningom genomgå gentest för att säkerställa namn. Tag kontakt med Maarit.heinonen@luke.fi eller Inger.kullberg0408@gmail.com

Reykjavikin kasvitieteellisen puutarhan johtaja *Hjörtur Þorbjörnsson* kertoi Norræna rósahelgin -tapahtumassa Pohjoismaisen Ruususeuran Ruukkuruusu-hankkeesta. / *Hjörtur Þorbjörnsson*, chef för botaniska trädgården i Reykjavik, berättade om Nordiska Rosensällskapets projekt Krukrosor under Rosenhelgen i Reykjavik.

Löytyykö Lapin ikkunalaudoilta useampia ruukkuruusuja? Finns det fler krukrosor på de lappländska fönsterbrädorna?

CATARINA LUND teksti ja kuvat/text och foto — EIIJA TEMMES käännös/översättning

Artikkeli on julkaistu Ruotsin Ruususeuran Rosenbladet-lehdessä 4/2023, s. 5–7.
Artikeln har publicerats i Rosenbladet- Tidskrift för Svenska Rosensällskapet 4/2023, s. 5–7.

'Anna-Sofian' ja 'Minan' vertailu. Kukat ovat vähän sateen ravistelemia. / En jämförelse av 'Anna-Sofia' och 'Mina'. Blommorna är lite skadade av regnet.

Mariana Mattsson antoi kesällä 2022 kuulua itsestään ja kyseli, haluaisimmeko auttaa häntä 'Anna Sofia' ja 'Mina'-teeruusujen suojelussa. 'Anna Sofiaa' ja 'Minaa' on kasvatettu kahden perheen toimesta usean sukupolven ajan ruukuissa ja ne jäivät Pom-projektin yhteydessä Lappiin. Marina Mattsson, Pomin (Programmet för odlad mångfald) Lapissa toimiva inventoija ja Alnarpin kansallinen geenipankki on huolehtinut niistä sittemmin.

Tietysti halusimme auttaa, vanhat teeruusut ovat ihania

Sommaren 2022 hörde Mariana Mattsson av sig och undrade om vi ville hjälpa till med att bevara terosorna 'Anna-Sofia' och 'Mina'. 'Anna-Sofia' och 'Mina' har odlats i kruka i flera generationer i två olika familjer och de lämnades in i Lappland under Pomprojektet. Rosorna har sedan dess tagits om hand av Mariana Mattsson, en av Poms inventerare i Lappland och av Nationella genbanken i Alnarp.

Klart vi ville hjälpa till, gamla terosor är underbara och måste få all hjälp de kan få så de kan spridas och bevaras!

'Anna-Sofia'

'Anna-Sofia' Skarvsjöbystä, Storumanista Lapista, ennen vuotta 1932.

Ruusu tuli alunperin Anna Sofia Vestmanilta, joka asui Nymyrlidenin tilalla lähellä Skarvsjöbytä, muutaman kivenheiton päässä lähimmästä tunturista. Mutta miten ruusu oli sinne päätynyt, on arvoitus. Mahtoiko sen tuoda joku vierailija lahjaksi Annalle jonakin juhlapäivänä? Anna vei vastauksen mukanaan kuollessaan vuonna 1932 ja ruusun sai hänen tyttäreltään Veralta 60-luvun lopussa Bo G. Önell.

'Anna-Sofia'

'Anna-Sofia' från Skarvsjöby, Storuman Lappland, före 1932.

Rosen kom ursprungligen från Anna Sofia Vestman som bodde på gården Nymyrliden nära Skarvsjöby, inte många stenkast från närmaste fjäll. Men hur rosen hittat vägen dit är en gåta. Var det kanske någon besökare som hade med sig rosen som present till Anna på någon högtidsdag? Svaret tog Anna med sig när hon dog 1932 och det var genom hennes dotter Vera som inlämnaren Bo G. Önell fick rosen i slutet av 60-talet.

'Anna-Sofia'.

ja ansaitsevat kaiken saatavissa olevan, säilymistään ja lisääntymistään edistävän avun. Mariana lähetti muutaman pistokkaan, jotka kaikeksi ihmeeksi selviytyivät talvesta tuvan suojissa homeesta ja lehtikirvoista huolimatta.

'Anna Sofia' ja 'Mina' ovat kasvaneet hyvin. Kun nyt tarkastelemme ja vertaamme niitä, olemme tulleet siihen tulokseen, että ne ovat täysin identtiset niin kukkien, nuppujen, lehtien, piikkien, korvakkeiden kuin kukkapohjiensakin osalta. Kukkapohjien ulkonäkö ja kukkien väri ja

Mariana skickade några sticklingar som turligt nog tog sig och överlevde vintern i stugan trots mjöldagg och bladlöss.

'Anna-Sofia' och 'Mina' har nu växt till sig. När vi tittat närmare på dem och jämför deras utseende så tycker vi att de är identiska till utseendet i alla dess delar som blommor, knoppar, blad, taggar, stipler och blombotten. De är variabla vad gäller blombottens utseende och blommornas färg och form, men båda rosorna varierar på samma sätt.

Terosorna härstammar från Kina och uppstod sannolikt

'Mina'

'Mina' Sorselesta, Lapista, ennen vuotta 1951.

Tämä ruusu on ollut Sandsjössa, Sorselen kunnassa 1876 syntyneellä Vilhelmina Bjurénilla.

Mina, joksi häntä kutsuttiin, kuoli 1951, minkä jälkeen hänen kolme lastaan olivat huolehtineet, että ruusu säilyi heidän kodissaan. Nyt se on tallessa lapsenlapsen huomassa.

'Mina'

'Mina' från Sorsele, Lappland, före 1951.

Denna ros har funnits hos Vilhelmina Bjurén född 1876 i Sandsjön, Sorsele kommun.

Mina som hon kallades dog 1951 och då hade tre av hennes barn fortfarande sett till att den fanns i deras hem.

Idag finns den kvar hos barnbarnet.

'Mina' viihtyy auringossa puutarhassamme Hagbyhamnissa. / 'Mina' trivs i solen i vår trädgård i Hagbyhamn.

muoto kyllä vaihtelevat, mutta kummankin ruusun osalta samalla tavoin.

Teeruusut ovat kotoisin Kiinasta, jossa ne syntyivät todennäköisesti Kiinan ruusun ja villin *Rosa gigantea* risteymänä. Teeruusuja on Kiinassa viljelty ainakin 900 -luvulta lähtien, mutta luultavasti jo aiemminkin. Ensimmäinen teeruus saapui 1809 Itä-Intian kauppakomppanian ja Alexander Humen mukana Eurooppaan, josta se Humen lähettämänä päättyi hänen ruusuista kiinnostuneen

after en korsning mellan en kinaros och vildrosen *Rosa gigantea*. Terosorna har odlats sedan åtminstone 900-talet i Kina men troligtvis sedan ännu längre tillbaka. 1809 kom den första terosen till Europa genom Ostindiska kompaniets Alexander Hume, som skickade 'Humes Blush' till sin rosintresserade kusin Sir Abraham Hume i England. Det är oklart om den ursprungliga 'Humes Blush' finns kvar i Europa eller om den har försvunnit.

Kring år 1900 var det vanligt att terosor och kinarosor

serkkunsa, Sir Abraham Humen, hoteisiin Englantiin. Epäselvää on, onko alkuperäistä 'Humes Blushia' jäljellä Euroopassa vai onko se kokonaan kadonnut.

Vuoden 1900 aikoihin oli tapana viljellä teeruuksuja ja Kiinan ruusuja sisällä ruukkukasveina. Ulla Beyron kertoo kirjassaan i ”Krukväxter från mormors tid” (1984), että oli melko yleistä viljellä niin kutsuttuja kuukausiruusuja ruukuissa ja suosituin niistä oli 'Hermosa' vuodelta 1840. Hän kirjoittaa myös, että erityisesti norjalaiset olivat tunnettuja kauniista ”Potterruusuistaan” ja että hän oli kuullut esimerkiksi Hamarissa kasvaneen kesäkuussa metrin korkuisia, ihanasti tuoksuvia teeruuksuja, valkoista 'Niphetosta' ja keltaista 'Maréchal Nielä'.

'Anna Sofian' ja 'Minan' lisäksi on 'Beda'-ruukkuruusu (Smoolanti ennen vuotta 1936) saatu talteen Alnarpin kansalliseen geenipankkiin. On olemassa myös 'Ingers Ros'-niminen ruukkuruusu (Medelpadista 1940-luvulta), jota ei ole otettu talteen.

Syksyn 2023/kevään 2024 kuluessa käynnistää Sydostrosen (Ruotsin ruususeuran alainen yhdistys) pienehkön ruukkuruusuprojektin Alnarpin SLU:n (Ministerineuvoston alaisen yhteispohjoismaisen Alnarpissa sijaitsevan geenipankin ja maatalousyliopisto SLU:n) yhteishankkeenä. Projektin tarkoituksena on selvittää ja tutkia, onko Ruotsista ja muista pohjoismaista löydettävissä vanhoja ruukkuruusuja. Pohjoismaiset Ruususeurat ovat tarjoutuneet osallisiksi hankkeeseen, jonka tavoitteena on löytää, tunnistaa, säilyttää ja lisätä ruukkuruusuja, joita oletettavasti edelleen viljellään Pohjolassa.

'Anna-Sofia' ja 'Mina' muistuttavat Redoutés:n maalausta *Rosa Indica fragrans*, jonka sanotaan olevan 'Humes Blushin' kanssa identtinen. 'Anna-Sofian' ja 'Minan' piirteet vastaavatkin hyvin 'Humes Blushin' kuvausta kuin myös *Help Me Findista* löytyviä kuvia ehdokkaista kyseiseksi ruusuksi.

Help Me Find-webpalvelun avulla löytyy seuraava tieto:¹ ”Dr C. C. Hurst, writing in 1941, believed 'Hume's Blush' to be extinct. It had, in fact, been collected along with hundreds of other rose species and subspecies by the botanist, Dr Dieck of Zöschen, South Germany, in the latter part of the nineteenth century. It formed part of the complete collection exhibited at the World Botanical Congress in Paris in 1908 and was then planted in the Rosarium at Sangerhausen where it has remained ever since”.

”Dr C. C. Hurst, kirjoituksessaan vuodelta 1941, uskoi 'Hume's Blushin' kuolleen sukupuuttoon. Tosiasiassa sen oli ottanut satojen muiden ruusulajien ja lajikkeiden tavoin talteen eteläsaksalainen kasvitieteilijä Dr Dieck of Zöschen 1800-luvun jälkipuolella. Se oli osana täydellistä kokoelmaa, joka esiteltiin World Botanical Congressin yhteydessä Pariisissa vuonna 1908 ja oli tuolloin istutettu Sangerhausenin rosarioon, jossa se muistetaan ikuisesti”.

'Ann-Sofia' ja 'Mina' ovat samannäköisiä Sangerhausenin taimikuvassa.

Sangerhausenin taimen lisäksi on useita muitakin ehdokkaita 'Humes Blushiksi'. Eräs näistä on niin sanottu

Redoutén maalaus *Rosa Indica fragrans*. / Redoutés målning av *Rosa Indica fragrans*.

odlades inomhus som krukväxter. Ulla Beyron skriver i ”Krukväxter från mormors tid” (1984), att det var ganska vanligt att odla så kallade månadsrosor i kruka och att allra populärast var 'Hermosa' från 1840. Hon skriver även att särskilt normmännen var kända för sina vackra Potterosor och att hon hört att i till exempel Hamar växte det i juni en meter höga terosor med härlig doft, vita 'Niphetos' och gula 'Maréchal Niel'.

Förutom 'Anna-Sofia' och 'Mina', finns krukrosen 'Beda' (Småland före 1936) bevarad på Alnarp i Nationella genbanken. Det finns även en krukros ”Ingers ros” (Medelpad från 1940-talet) som inte är insamlad.

Under hösten 2023/våren 2024 startar Sydostrosen ett mindre krukrosprojekt ihop med Alnarp, SLU. Syftet med projektet är att efterlysa och undersöka om det finns fler äldre krukrosor bevarade i Sverige och i de övriga nordiska länderna. Rosensällskapen i de nordiska länderna bjuds in att vara med och leta äldre krukrosor inom sina respektive länder. Målet är att hitta, identifiera, bevara och sprida de äldre krukrosor som eventuellt fortfarande odlas i Norden.

'Anna-Sofia' muistuttaa Redoutén maalauksen ruusua. / 'Anna-Sofia' liknar rosen på Redoutés målning.

Laosin muunnos, jonka löysi Laosista japanilainen professori Yoshihuro Ueda. Taimi otettiin talteen vuonna 1999 eräästä puutarhasta Pakxongissa Champasakissa Laosissa. 'Anna Sofia' ja 'Mina' ovat myös yhdennäköisiä tämän ruusun kuvien kanssa.

¹ Med hänvisning till källa: The Rose Annual (Royal National Society) 38-53 (1975) Tea-Scented Roses A Survey L. ARTHUR WYATT

'Anna-Sofia' och 'Mina' är lik Redoutés målning av *Rosa Indica fragrans* som ska vara identisk med 'Humes Blush'. Utseendet på 'Anna-Sofia' och 'Mina' stämmer även väl överens med beskrivningen av 'Humes Blush' och med bilderna på några av kandidaterna till rosen på *Help Me Find*-websidan.

På *Help Me Find* finns följande uppgift från en av medlemmarna "Dr C. C. Hurst, writing in 1941, believed 'Hume's Blush' to be extinct. It had, in fact, been collected along with hundreds of other rose species and subspecies by the botanist, Dr Dieck of Zöschen, South Germany, in the latter part of the nineteenth century. It formed part of the complete collection exhibited at the World Botanical Congress in Paris in 1908 and was then planted in the Rosarium at Sangerhausen where it has remained ever since".

'Ann-Sofia' och 'Mina' är lik bilderna på Sangerhausens planta.

Förutom Sangerhausens planta finns flera andra kandidater till 'Humes Blush'. En av dessa är den så kallade Laosvarianten, som har upptäckts i Laos av professor Yoshihuro Ueda, Japan. Plantan samlades in 1999 i en trädgård i Pakxong, Champasak, Laos. 'Ann-Sofia' och 'Mina' är även lik bilderna på denna ros.

'Line Renaud'. Kuva/Foto MK

Ruusujen kesä Turun seudulla Rosornas sommar i Åbo-trakten

MAARIT KAIPIAINEN teksti ja kuvat/text och foto – MÄRTHA VESTERBACK käännös/översättning

'New Dawn'. Kuva/Foto MK

Ruusujen kesää 2025 leimasivat huomattavasti vaihtelevat sääolot. Ruusut ja ruusutarhurit saivat sopeutua yllättäviin lämpimän ja viileän vaihteluihin. Huhtikuuhun osui epätavallisen lämpimiä päiviä, jotka innostivat ruusut kasvatamaan lehtiä hyvää vauhtia. Juolahti mieleen, että jotkin

Rosornas sommar 2025 präglades av verkligt varierande väder. Både rosorna och rosentusiasterna fick lov att anpassa sig till överraskande växlingar mellan värme och svalka. I april hade vi några ovanligt varma dagar, och rosorna inspirerades till att utveckla blad, och med god fart.

'Pink Grootendorst'. Kuva/Foto MK

ruusut saattaisivat kukkia jo toukokuussa. Toisin kävi: osa toukokuusta oli niin viileä, että ruusujen innostus lehtien ja nuppujen kasvattamiseen näytti laantuneen. Myös kesäkuu oli viileän puolella, mutta aikaiset lajikkeet ehtivät kukkaan suunnilleen alkukesän tutussa aikataulussa.

Avoimet puutarhat -tapahtuma oli ruusujen kukinnan kannalta suotuisaan aikaan heinäkuun alkupuolella. Avoimissa puutarhoissa kukkii runsaasti toki muutakin, mutta ruusuharrastajan näkökulmasta tapahtuman ajankohdat sopivat välillä paremmin, välillä huonommin. Turun seudun paikallisryhmän jäseniä retkeili tapahtumaa edeltävänä päivänä Kultarannan uudistettuun puutarhaan sekä Naantalin Luonnonmaalla vanhan maatalon pihapiirissä sijaitsevaan yksityiseen ruusutarhaan. Kultarannan uudet ruusuistutukset kukkivat jo osittain, mutta niiden parhaasta annista olisi voinut nauttia viikkoa paria myöhemmin. Yksityisen ruusutarhan, pitäisi pikemminkin sanoa ruusu-puiston, kukkarunsaus oli häkellyttävän monipuolista ja värikästä.

Heinäkuu oli melkoisen lämmin ja kuiva. Moni parhaaseen kukintaan päässeistä ruusupensaista kärsi kuivuudesta, jos kastelua ei ollut tarjolla. Runsaskin kukinta saattoi päättyä kuivuuden takia ennen aikojaan. Ainakin omalla pihallani vaikutti siltä, että myös kukinnan uusiutuminen kärsi heinäkuun kuivuusjaksosta: toisen kierroksen kukinnasta ei voinut nauttia samassa määrin kuin joinakin muina vuosina. Elokuun alkupuoli oli kesäinen, mutta jälkipuoli viileä. Tämäkin saattoi vaikuttaa siihen, että ruusut kokivat kesäkauden jo päättyneen. Osa Turun seudun paikallisryhmän jäsenistä on onneksi voinut raportoida, että jotkin lajikkeet ovat kukkineet uudestaan jopa toistamiseen. Mikroilmasto on joka puutarhassa omanlaisensa.

Oman pihani runsaasta parista tusinasta lajikkeesta vain yksi on ns. ryhmäruusu, muut ovat pensasruusuja ja köynnösrusuja. En leikannut ranskalaista ryhmäruusua 'Line Renaud' alas syksyllä enkä keväällä. Se talvehti hyvin ja aloitti innokkaan lehdenteon jo huhtikuussa. Myös kukinta onnistui hyvin, mutta jäi lyhytaikaiseksi kuivuuden takia. Ruusu on nyt pienehkö pensas; tavoitteeni on kasvattaa sitä ilman mittavia leikkauksia myös jatkossa.

Viime vuonna istutettu köynnösrusu 'New Dawn' teki viime syksynä kolmatta metriä pitkän oksattoman verson tukikehikkoon. Tänä keväänä tuo verso puski tusinan verran sivuhaaroja, osa niistäkin lähes metrin mittaisia, ja kaikkiin haaroihin tuli runsaasti kukkia. Odotan uteliaana, mitä se keksii tehdä ensi kesänä. Kasvatus näyttää siis onnistuneen ainakin toistaiseksi – ilman että olen tehnyt ruusulle muuta kuin tarjonnut aurinkoisen paikan, multaa, lannoitetta ja ajoittain kastelua.

Kymmenen vuotta sitten hankittu, vanhan omenapuun viereen istutettu pienikukkainen köynnösrusu 'Telen' on käyttänyt monta vuotta uusien versojen tuottamiseen ja tukevoittamiseen. Runsaasti se kukki vasta tänä kesänä. Aloin jo epäillä, ettei se syystä tai toisesta viihdy omenapuun kyljessä, mutta lopultakin se näyttää viihtyvän, jopa huomattavan kukeasti – ainakin kesällä 2025.

Då slogs jag av tanken att de rentav kan blomma i maj. Men det gick inte så; i maj var det tidvis så svalt att rosornas iver att sticka fram blad och knoppar verkade nästan ha stannat av. Juni var likaså rätt så sval, men de tidigaste sorterna hann ändå sätta igång med blomningen helt enligt sin vanliga försommartidtabell.

Evenemanget Öppna trädgårdar i början av juli var en gynnsam tidpunkt med tanke på rosornas blomning. Visserligen blommade en hel del annat i trädgårdarna då också, men för en rosentusiast passar tidpunkterna för Öppna trädgårdar ibland bättre, ibland sämre. Lokalgruppen i Åbo gjorde en utflykt dagen innan evenemanget, vi besökte den förnyade trädgården på Gullranda på ön Luonnonmaa i Nådendal samt en privat rosträdgård på samma ö, på en före detta jordbrukslägenhets gårdstun. De nya rosplanteringarna på Gullranda stod redan delvis i blom, men någon vecka senare hade man troligtvis kunnat njuta av ännu större färging. Den privata rosträdgården, snarare en rosenpark, bjöd på en förundransvärd, mångsidig och färgrik blomsterrikedom.

Juli gick till historien som rätt så varm och torr. Många rosenbuskar som nått upp till sin bästa blomning led av torkan om bevattning inte kunde ordnas. Även buskar med riklig blomning verkade ge upp i förtid på grund av torkan. Åtminstone på min egen gård såg det ut som att remonterande rosor inte orkade mera på grund av torkan; det andra floret gav inte samma njutning som förr om åren. I början av augusti rådde somrigt väder, sen blev det kyligt igen. Det här kunde vara orsaken till att rosorna tyckte att sommarperioden har tagit slut. En del av medlemmarna i lokalgruppen har ändå rapporterat om att några rosor har blommat till och med en tredje gång. Varje trädgård har sitt eget mikroklimat.

I min egen trädgård har jag några dussin olika rosor, men endast en kan kallas rabattros, alla andra är buskrosor eller klätterrosor. Jag beskär inte alls den franska rabattrosen 'Line Renaud', varken på hösten eller på våren. Den övervintrade bra och började ivrigt producera ett bladverk redan i april. Blomningen var riklig men kort, på grund av torkan. Rosen är nu en rätt liten buske, jag tänker fortsätta med att låta bli att klippa den även i fortsättningen.

Senaste år planterade jag klätterrosen 'New Dawn' och på hösten växte en rak stängel upp, närmare tre meter lång. I våras sköt den ut ett dussintal sidogrenar, en del av dem blev meterlånga, och alla producerade blommor. Jag väntar med spänning och nyfikenhet på vad den kommer att hitta på nästa sommar. Jag verkar ha lyckats bra med "odlingen". Det enda jag har gjort är att jag erbjudit en solig plats, mylla, gödsel och bevattning då och då.

För tio år sedan skaffade jag klätterrosen 'Telen' och planterade den vid ett gammalt äppelträd. Den har under årens lopp endast ägnat sig åt att skicka upp nya skott och att bli stadigare på många sätt. Plötsligt, i somras, visade den för första gången en stor mängd av små vita blommor. Jag hade ju redan trott att den av en eller annan orsak inte trivdes vid äppelträdet, men till slut visade den att den mår gott, med en riklig blomning – åtminstone sommaren 2025.

Maarit Kaipainen. Kuva/Foto Richard Alaskewicz

On syytä kiittää pihapiirini luottokukkijoita, 'Pink Grootendorst'-pensaita. Ne ovat olleet tontilla jo vuosikymmeniä. Viimeksi kuluneiden 20 vuoden aikana ne on leikattu alas pari kolme kertaa. Kukinta kestää jopa viisi kuukautta, loppusyksyn pikkupakkasiin asti. Aivan läheltä niitä ei kannata tarkastella, koska piikkejä on yli tarpeen. Keittiön ikkunanäkymässä ne ilahduttavat joka aamu.

Jag har också all orsak att tacka mina pålitliga blommare, 'Pink Grootendorst'-buskarna. De har funnits på mina domäner i årtionden. Under de senaste 20 åren har jag klippt ner dem helt och hållet några gånger. De blommar under hela säsongen, i fem månaders tid, ända till frostnätterna på senhösten. Att betrakta dem på riktigt nära håll rekommenderas inte, eftersom de har taggar mer än de behöver. De gläder mig varje morgon när jag tittar ut genom köksfönstret.

'Robusta'-kiulukoita. Kuva/Foto Michael Luther

Oletko Ruususeuran seuraava jäsenvastaava?

Tule mukaan Ruususeuran toimintaan. Meidän monivuotinen jäsenvastaavamme Päivikki on ollut rakentamassa yhdistyksemme jäsenrekisteriä FloMembers-ohjelmassa niin, että sitä on nyt helppo hoitaa.

Haemme nyt jatkajaa tähän tärkeään tehtävään, johon muun muassa kuuluu:

- pitää jäsenrekisteri ajan tasalla
- pitää yhteyttä jäseniin jäsenasioissa
- lähettää 'tervetuliaispaketti' uusille jäsenille
- valmistella jäsenasioita hallituksen kokouksiin
- toimittaa ajankohtainen osoitetiedosto kirjapainoon neljästi vuodessa Ruusunlehden lähettämiseen liittyen
- lähettää Ruusunseuran julkaisuja niitä tilaaville

Tehtävästä maksetaan 400 euron palkkio vuodessa.

Lisätietoja antavat:

pj Michael Luther
puheenjohtaja@ruususeura.fi
044 025 6100

jäsenvastaava Päivikki Vilppula;
jasenasiat@ruususeura.fi

Är du Rosensällskapets nästa medlemsansvariga?

Kom med i Rosensällskapets verksamhet. Vår mångåriga medlemsansvariga Päivikki har varit med och byggt upp föreningens medlemsregister i FloMembers programmet så att det nu är lättskött.

Vi söker nu någon som kan fortsätta att sköta uppdraget som bl.a. innebär att:

- hålla medlemsregistret aktuellt
- sköta kontakten till medlemmarna i medlemsärenden
- skicka 'välkomstpaket' till nya medlemmar
- bereda medlemsärenden till föreningens styrelsemöten
- skicka en aktuell adressförteckning till tryckeriet för utskick av Rosenbladet fyra gånger per år
- skicka Rosensällskapets publikationer till de som beställer dem

För uppdraget betalas ett årsarvode på 400€

Mera uppgifter ger

ordf. Michael Luther
e-post: puheenjohtaja@ruususeura.fi
gsm 044 025 6100

medlemsansvarig Päivikki Vilppula
e-post: jasanasiat@ruususeura.fi

Joko äänestit suosikkiruusua 2026?

...Vieläkin ehdit sen tekemään, sillä äänestysaika jatkuu joulukuun 15:een.

Äänestää voi kolmella eri tavalla:

- Sähköpostin kautta: hallitus@ruususeura.fi
- Kirjeitse: Suomen Ruususeura, Itäinen Härkäkuja 9, 02580 Siuntio
- Facebook-ryhmässä Ruusukeskustelua

'Aïcha'

'Loiste'

'Pikkala'

'Tove Jansson'

'Wasagaming'

Har du redan röstat på din favoritros 2026?

... Du hinner ännu avge din röst
- omröstningen pågår till 15 december.

Man kan rösta på tre olika sätt:

- Via e-post: hallitus@ruususeura.fi
- Via brev: Finska Rosensällskapet, Östra Oxgränden 9, 02580 Sjundeå
- Via Facebook-gruppen Ruusukeskustelua

Paikallisryhmät tiedottavat

Helsingin paikallisryhmä

Suomen Ruususeura ry:n **Helsingin Paikallisryhmä** kokoontuu Rikhardinkadun kirjaston 1. kerroksen neuvotteluhuoneessa tiistaisin kello 18–20 seuraavasti:

2.12.2025 Päivikki Vilppula: Juttua helsinkiläisistä ruusuista.

Huomaa muuttunut kellonaika!

Maila Klemettinen

Lokalgrupperna informerar

Lokalgruppen i Helsingfors

Lokalgruppen i Helsingfors samlas i konferensrummet i biblioteket på Richardsgatan tre gånger i höst, på tisdagar klockan 18 – 20 enligt följande:

2 december 2025 Päivikki Vilppula: Historier om rosor i Helsingfors

Lägg märke till den förändrade tiden!

Maila Klemettinen

Jäsenyys pohjoismaisissa ruususeuroissa

Maksa jäsenenmaksu ja ilmoita nimesi ja osoitteesi jäsenrekisterin pitäjille niin saat jäsenyyden alla mainittuihin ruususeuroihin.

Muistathan maksaa euroissa ja käyttää IBAN-koodia niin ei tule ylimääräisiä pankkikuluja. Jäsenmaksu on kunkin maan valuutassa, koska valuuttakurssit vaihtelevat.

Finska Rosensällskapet

Finska Rosensällskapet: 35 euro

IBAN FI46 4055 3120 0331 47

BIC-KOD HELSFIHH

Kontaktperson: Päivikki Vilppula

jasenasiat@ruususeura.fi

Det Danske Rosenselskab

Enkeltmedlemskab af

Det Danske Rosenselskab koster 350 kr

Kontaktperson: Birgit Højrup

kasserer@detdanskerosenselskab.dk

Garðyrkjufélag Islands

Garðyrkjufélag Islands: 6800 ISK till Garðyrkjufélag Islands (Islands trädgårdsförening) + 1000 ISK till Rósaklubbúr

IBAN: IS30 0512 2600 5701 57016 965-39

BIC-KOD: GLTISRE

Kontaktperson: Elin Helga Gunnarsdóttir

gardurinn@gardurinn.is

Medlemskap i de nordiska rosensällskapen

Genom att betala in medlemsavgiften på något av nedanstående konto och meddela namn och adress till medlemssekreteraren blir du medlem i önskat Rosensällskap.

Kom ihåg att betala i Euro och använda IBAN och BIC-Kod så blir det inga bankavgifter. Avgiften står i det egna landets valuta eftersom valutorna fluktuerar.

Norsk Roseforening

Medlemsavgift: 450 NOK

IBAN: NO60 0530 4408 555

BIC-KOD: DNBANOKKXXX

Kontaktperson: Ingunn Lian Nylund

medlem@norskroseforening.no

Svenska Rosensällskapet

Svenska Rosensällskapet: 250 kr,

Familjemedlemskap 375 kr.

Betala till bankgiro 5035-5973

IBAN: SE19 8000 0815 0569 4446 8336

KOD: SWIFT/BIC: SWEDSESS

Kontaktperson: Karin Wallin

medlemsregistret@svenskarosensallskapet.se

Suomen Ruususeura ry – Finska Rosensällskapet rf

Perustettu – Grundat 1989

www.ruususeura.fi

Jäsenyydet – Medlemskap

Puutarhaliitto ry

Nordisk Rosenselskab

The World Federation of Rose Societies

Puheenjohtaja – Ordförande

Michael Luther
puheenjohtaja@ruususeura.fi

Taloudenhoitaja – Kassör

Jaana Järvinen/Simetra Oy
jaana.jarvinen@simetra.fi

Sihteeri – Sekreterare

Margareta Hägg
Puh. 040 551 4272
sihteeri@ruususeura.fi

Jäsenrekisterin hoitaja –

Medlemsansvarig

Päivikki Vilppula
jasenasiat@ruususeura.fi
Puh. 050 372 9454

Seuran julkaisujen tilaukset –

Beställning av

Rosensällskapetets publikationer

tilaus@ruususeura.fi

Verkkosivut – Webbsidorna

Michael Luther
michael.luther@netikka.fi

Facebook ja/och Instagram

Jukka Kallijärvi
jpkarvi@yahoo.co.uk
Puh. 045 884 8686

Nordisk Rosen Information

(NRI) -toimittaja/redaktör

Inger Kullberg
inger.kullberg@kolumbus.fi

Helsingin paikallisryhmä –

Helsingfors lokalgrupp

Maila Klemettinen
Puh. 040 838 1497
mailakle@gmail.com

Oulun paikallisryhmä –

Uleåborgs lokalgrupp

Matti Kulju
Puh. 044 335 7440
m.kulju@kolumbus.fi

Pirkanmaan paikallisryhmä

Pentti Säynäväjärvi
Puh. 0400 731 399
pentti.saynavajarvi@gmail.com

Aulis Räsänen

allurasanen@hotmail.com

Turun seudun paikallisryhmä –

Åbonejdens lokalgrupp

Päivi Helmiö
pieniruusutarha@gmail.com

Liittyminen, osoitteenmuutos ja eroamisilmoitus

Hae jäsenyyttä täyttämällä verkkolomake seuran sivuilla osoitteessa ruususeura.fi/jasenyys/. Jäsenmaksu vuonna 2025 35 euroa.

Kun muutat, ilmoita jäsenrekisterin hoitajalle vanha ja uusi osoite mahdollisimman pian, jotta saat seuraavan Ruusunlehden oikeaan paikkaan.

Eroamisilmoitus lähetetään niinkään jäsenrekisterin hoitajalle.

Tietosuojaseloste on luettavissa Suomen Ruususeuran verkkosivuilla ruususeura.fi.

Jäsenten tunnussana, joilla pääsee lukemaan Ruusunlehteä verkossa: **MarziPirjo03**

Anslutning, adressförändring och anmälan om utträde

Anhåll om medlemskap genom att fylla i formuläret på Rosensällskapetets webbplats ruususeura.fi/sv/, Om oss, Medlemskap. Medlemsavgiften år 2025 är 35 euro.

När du flyttar meddela då både din gamla och din nya adress till den medlemsansvariga så fort som möjligt, för att Rosenbladet skall nå dig på rätt adress.

Anmälan om utträde sänds också till den medlemsansvariga.

Dataskyddsbeskrivningen i sin helhet finns att läsa på Finska Rosensällskapetets webbplats ruususeura.fi.

Lösenord för låst material, bl.a. Rosenbladet på webbplatsen: **MarziPirjo03**

RUUSUNLEHTI • ROSENBLADET • 4/2024 • 37. vuosikerta – årgång • ISSN 1455-8106

Ilmestymisaikataulu – Utgivning

Lehti ilmestyy helmi-, touko-, syys- ja joulukuussa. / Rosenbladet utkommer i februari, maj, september och december.

Aineisto – Material

Lehteen tarkoitettu aineisto pyydetään lähettämään 1.1., 1.4., 4.8. ja 29.9. mennessä päätoimittajalle.

Tekstit word-tiedostoina sähköpostilla.

Material till tidningen skickas till chefredaktören, och bör vara henne tillhanda senast 1.1., 1.4., 4.8. och 29.9.

Texter som word-dokument via e-post.

Päätoimittaja – Chefredaktör

ruusunlehti@ruususeura.fi

Ilmoitushinnat – Annonsspriser

(värillinen ja mustavalkoinen)

1/1 sivuilla/sidor 5–37 300 €

1/2 sivuilla/sidor 5–37 180 €

1/4 sivuilla/sidor 5–37 100 €

1/1 sivuilla/sidor 38–39 350 €

1/2 sivuilla/sidor 38–39 200 €

Taitto – Ombrytning

Savion Kirjapaino Oy

Paino – Tryck

Savion Kirjapaino Oy, Aleksis Kiven tie 19, 04200 Kerava

www.ruususeura.fi

Ruususeura – Rosensällskapet

[suomenruususeura](https://www.instagram.com/suomenruususeura)

.HV23

PALAUTUSOSOITE – RETURADRESS
Suomen Ruususeura ry
Esikoisentie 7 E 46
00430 Helsinki

Syksyinen Grootendorst. Kuva/Foto ET

